

Detaljhandel med läkemedel 2024

Nationell statistik baserad på försäljningsuppgifter från svenska öppenvårdsapotek och försäljningsställen för vissa receptfria läkemedel

EHM dnr 2025/01751

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen.

Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: Rapportens namn, år och E-hälsomyndigheten.

Publicerad: E-hälsomyndigheten, november 2025.

Diarienummer: EHM 2025/01751

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar

Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: [010-458 62 00](tel:010-458 62 00)

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

E-hälsomyndigheten ansvarar för att samla in, framställa och tillhandahålla nationell läkemedelsstatistik.¹ Alla som säljer läkemedel inom detaljhandeln i Sverige är enligt lag skyldiga att rapportera in försäljningsuppgifter till E-hälsomyndigheten. E-hälsomyndigheten använder de insamlade uppgifterna bland annat för att framställa nationell läkemedelsstatistik.

Myndigheter, regioner, företag, sjukvård, forskare, media med flera använder statistiken för att följa läkemedelsförsäljningen i Sverige. Statistiken är en förutsättning för att kunna bedriva ett effektivt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete och för att kunna följa effekter av insatser och lagändringar.

I denna rapport ges en helhetsbild över detaljhandel med läkemedel i Sverige till och med år 2024, både på apotek och på andra försäljningsställen än apotek. Statistiken omfattar all försäljning till slutkund av läkemedel i Sverige.

Rapporten är framtagen av utredarna Maria Lidén, Victoria Throfast och Lisa Ericson.

Beslut om den här rapporten har fattats av avdelningschef Thomas Pettersson Westerberg. Utredare Maria Lidén har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har enhetschef Cecilia Enström Öst deltagit.

¹ Förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten

Sammanfattning

I denna rapport ges en helhetsbild över detaljhandel med läkemedel i Sverige, både på apotek och på andra försäljningsställen till och med 2024. Statistiken omfattar all försäljning till slutkund av läkemedel i Sverige. Rapporten bygger på statistik som har tagits fram baserat på de försäljningsuppgifter som apotek och övriga försäljningsställen lämnar till E-hälsomyndigheten.

Prissättningen av läkemedel är delvis styrd genom myndighetsbeslut. Vissa läkemedel är subventionerade och omfattas av högkostnadsskyddet. Apoteken erbjuder utbyte av förskrivna läkemedel till så kallade periodens vara, det vill säga generiskt utbytbara läkemedel som har lägst pris och för tillfället finns tillgängligt på marknaden. Under 2024 var 58 procent av antalet förskrivna läkemedelsförpackningar generiska. Andelen generiska läkemedel har ökat kraftigt sedan 2000, och andelen är i nivå med övriga OECD-länder. Denna utveckling är i linje med regeringens mål att främja generisk förskrivning och öka andelen generiska läkemedel på marknaden, vilket bidrar till en mer kostnadseffektiv och tillgänglig läkemedelsförsörjning.

Den sammantagna effekten av åtgärder för att säkerställa långsiktigt hållbara läkemedelskostnader, inklusive subventioner, främjande av generiska läkemedel och prisreglering samt övrig prisutveckling för läkemedel visas i Läkemedelsprisindex. Läkemedelsprisindex var 89,90 i september 2025 (att jämföra med december 2005=100).

Sammantaget förskrevs ungefär lika mycket läkemedel till kvinnor som män, sett till försäljningsvärde. Kvinnors förskrivning omfattade 26 procent fler förpackningar och 12 procent fler dagliga dygnsdoser än män under 2024, vilket innebär att kvinnors läkemedel överlag var billigare än mäns läkemedel. Skillnaden beror på att fördelningen mellan behandlingsområden skiljer sig mellan könen. Förskrivningen av läkemedel varierade också mellan olika åldersgrupper.

Förskrivning av läkemedel som patienter får till subventionerat pris via staten uppgick till 46,8 miljarder kronor 2024, vilket är en ökning med 10 procent sedan 2023. Under 2024 förekom byte till generika för 43 procent av förpackningarna av den förskrivning som inte var dosdispenserad, det vill säga läkemedel som inte levererades färdigförpackade i doser för varje administrationstillfälle. För dosdispenserade läkemedel förekom byte för 25 procent av förpackningarna under 2024. Under samma år nekades byte av

förskrivare, apotek eller patient för 12 miljoner förpackningar vilket är en minskning med 17 procent sedan 2023.

Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel för behandling av ADHD var 2024 20,4 procent högre än 2020 sett till försäljningsvärdet. I synnerhet ökade förskrivningen av lisdexamfetamin där förskrivningen fördubblades, både sett till försäljningsvärde och antal förpackningar. Ökningen sammanfaller med fler ADHD-diagnoser bland barn och unga där dessa diagnoser, av vissa aktörer, erbjuds utan patientkontakt.

Förskrivning av särskilda läkemedel, det vill säga läkemedel där risken för missbruk och receptförfalskning bedömts vara högre, uppgick till 3,3 miljarder kronor, en ökning med 7 procent sedan 2023. Förskrivning av förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen uppgick till 1 278 miljoner kronor 2024, en ökning med 4,4 procent sedan 2023.

Sedan slutet av 2009 är egenvårdsförsäljning på annat ställe än apotek tillåten, vilket har ökat tillgängligheten för egenvårdsläkemedel. Under 2024 såldes egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek för en miljard kronor. Det motsvarar 16 procent av alla egenvårdsläkemedel. Andelen försäljning av egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek var högst i Värmland och lägst i Stockholm. Försäljning på annat ställe än apotek spelar en viktig roll utanför storstadsområden.

Mer än hälften av försäljningsvärdet för rekviderade läkemedel 2024 avsåg läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet, vilka är förhållandevis dyra läkemedel. Sett till antal förpackningar var läkemedel för nervsystemet, det vill säga smärtstillande, vanligast.

De vanligaste läkemedlen som förskrevs till djur 2024 var antiparasitära och insektsdödande läkemedel samt läkemedel för rörelseapparaten. Förskrivning till hundar var vanligast, 53 procent av alla förskrivna läkemedel till djur.

De viktigaste slutsatserna från rapporten:

- Under 2024 var 58 procent av antalet förskrivna läkemedelsförpackningar generika. Systemet med att erbjuda periodens vara vid förskrivning ger önskad effekt.
- Under 2024 förskrevs ungefär lika mycket läkemedel till kvinnor som till män, sett till försäljningsvärde. Kvinnors förskrivning omfattade 26 procent fler förpackningar och 12 procent fler dagliga dygnsdoser, vilket beror på att fördelningen mellan behandlingsområden skiljer sig mellan könen.
- Förskrivning inom läkemedelsförmånen uppgick till 46,8 miljarder kronor 2024 vilket är en ökning med 10 procent sedan 2023.
- Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel för behandling av ADHD var 20,4 procent högre 2024 än 2020 sett till försäljningsvärdet. Ökningen beror huvudsakligen på fördubblad förskrivning av lisdexamfetamin, vilket räknas till narkotikaklass II tung narkotika.
- Under 2024 såldes egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek för en miljard kronor motsvarande 16 procent av alla egenvårdsläkemedel.
- Drygt hälften av alla förskrivna läkemedel till djur 2024 förskrevs till hundar.

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning	4
1 Inledning.....	8
1.1 Omfattning	9
1.2 Tänk på detta när du tolkar statistiken	9
1.3 Om prissättning och utbyte	10
2 Metod.....	10
2.1 Datainsamling.....	11
3 Resultat	12
3.1 Total försäljning av humanläkemedel.....	12
3.2 Försäljning av generika.....	15
3.3 Prisutveckling för läkemedel	18
3.4 Förskrivning av läkemedel.....	20
3.5 Försäljning av egenvårdsläkemedel.....	30
3.6 Rekvisitionsläkemedel	34
3.7 Djurens läkemedelsförsörjning.....	36
4 Diskussion.....	39
Referenser	42
Bilaga 1 – Begrepp.....	44

1 Inledning

E-hälsomyndigheten ansvarar för att samla in, framställa och tillhandahålla nationell läkemedelsstatistik. Alla som säljer läkemedel inom detaljhandeln i Sverige är enligt lag skyldiga att rapportera in försäljningsuppgifter till E-hälsomyndigheten. Myndigheten använder de insamlade uppgifterna bland annat för att framställa nationell läkemedelsstatistik.

Myndigheter, regioner, företag, sjukvård, forskare, media med flera använder statistiken för att följa läkemedelsförsäljningen i Sverige. Statistiken är en förutsättning för att kunna bedriva ett effektivt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete och för att kunna följa effekter av insatser och lagändringar.

Regeringen lyfter i den nationella läkemedelsstrategin fram målet ”*rätt läkemedelsanvändning till nytta för patient och samhälle*”.² Tillförlitlig läkemedelsstatistik är en nödvändig förutsättning för att följa utvecklingen och bedöma om insatser leder till ökad tillgänglighet, högre patientsäkerhet och en mer jämlik läkemedelsförsörjning. Genom sitt uppdrag bidrar E-hälsomyndigheten därmed direkt till regeringens mål inom läkemedelsområdet. Statistiken är dessutom en viktig kunskapskälla för forskning och utveckling av nya läkemedel och behandlingsmetoder, vilket är ett av regeringens prioriterade mål inom läkemedelsområdet.

Denna rapport ger en överblick över de mest centrala delarna av statistiken. Mer statistik finns tillgänglig som öppna data i statistikdatabasen på E-hälsomyndighetens webbplats.³

Det statliga bolaget Apotekens Service (2008–2013) var de som först tog fram en årlig rapport över detaljhandel med läkemedel. När Apotekens Service ombildades till E-hälsomyndigheten 2014 övertog myndigheten även arbetet med rapporten.

Årets rapport innehåller mer analys av resultaten jämfört med tidigare år. Den har även utökats med avsnitt om generiska läkemedel, om prisutveckling för läkemedel samt om rekvisitionsläkemedel.

² Regeringskansliet, Socialdepartementet, *Nationell läkemedelsstrategi 2024–2026*, 2024; Läkemedelsverket, *Nationell läkemedelsstrategi*, NLS [2025-09-11]

³ E-hälsomyndighetens statistikdatabas [2025-08-14]

1.1 Omfattning

I denna rapport ges en helhetsbild över detaljhandel med läkemedel i Sverige, både på apotek och på andra försäljningsställen än apotek till och med 2024. Statistiken omfattar all försäljning till slutkund av läkemedel i Sverige. Följande ingår:

- Läkemedel som förskrivits på recept, som rekvirerats till vårdgivare i öppenvård eller slutenvård samt receptfria egenvårdsläkemedel som sålts på apotek eller annat ställe än apotek.
- Försäljning för regioners läkemedelsförsörjning i egen regi ingår från och med 2022 för samtliga regioner.
- Läkemedel registrerade för både humant eller veterinärt bruk.
- Försäljning både inom och utom läkemedelsförmånen.
- Godkända läkemedel, licensläkemedel, extemporeläkemedel och växtbaserade läkemedel.
- Statistiken omfattar även artiklar som inte är läkemedel, men förskrivits inom ramen för läkemedelsförmånen (sprutor, kanyler, stomihjälpmiddel, vissa livsmedel, med mera).

Följande ingår inte i statistiken:

- Traditionella växtbaserade läkemedel och naturläkemedel.
- Uppgifter om försäljning från partihandel.
- Statistik avseende läkemedelsanvändning kopplat till patient, detta finns hos Socialstyrelsen⁴.

1.2 Tänk på detta när du tolkar statistiken

Alla belopp i denna rapport är angivna exklusive moms om inte annat tydligt anges. Läkemedel som lämnas ut mot recept eller säljs till sjukhus är momsbefriade. På läkemedel som säljs receptfritt och förbrukningsartiklar som förskrivs på recept är det 25 procent moms.

När statistik om djurs och människors läkemedelsförsörjning ska tolkas är följande viktigt att känna till:

- Veterinärer får förskriva humanläkemedel och djurläkemedel till djur.

⁴ Socialstyrelsen, Statistik, [2025-07-03]

- Läkare får förskriva humanläkemedel och djurläkemedel till människor.
- Humanläkemedel som sålts via rekvisition och egenvård har i vissa fall köpts för att användas till djur.

Viktiga begrepp listas i Bilaga 1 – Begrepp i slutet av rapporten.

1.3 Om prissättning och utbyte

Prissättningen av läkemedel är delvis styrd genom myndighetsbeslut:

Staten subventionerar läkemedel bland annat för att alla ska ha tillgång till bra och effektiva behandlingar. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) prövar vilka läkemedel som ska vara subventionerade och omfattas av högkostnadsskyddet. Läkemedelsföretag skickar in en ansökan om subvention till TLV som sen beslutar om läkemedlet ska ingå i läkemedelsförmånerna och till vilket pris. För läkemedel som inte omfattas av läkemedelsförmånerna råder fri prissättning.⁵

Läkemedelsverket beslutar om vilka läkemedel som är utbytbara med varandra. Det läkemedel som har lägst pris en viss månad blir periodens vara. Apoteken måste erbjuda utbyte från det förskrivna läkemedlet till periodens vara. De läkemedel som apoteken erbjuder har samma verksamma innehåll och är likvärdiga med det läkemedel som står på receptet. Det generiska utbytet på apotek infördes för att läkemedel inte ska kosta mer än nödvändigt och samhällets resurser ska användas på bästa sätt.

Patienten har rätt att neka ett föreslaget byte. I så fall får patienten själv betala merkostnaden för det uthämtade läkemedlet jämfört med det föreslagna läkemedlet. Bytet kan även nekas av förskrivaren och av apoteket.⁶

2 Metod

Rapporten bygger på statistik som har tagits fram baserat på de försäljningsuppgifter som apotek och övriga försäljningsställen som säljer läkemedel lämnar till E-hälsomyndigheten.

⁵ Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Pris och subvention av läkemedel, [2025-08-11]

⁶ Läkemedelsverket, Utbytbara läkemedel, [2025-08-11]

2.1 Datainsamling

Samtliga försäljningstransaktioner av läkemedel som sker i Sverige ingår i dataunderlaget till statistiken. Apotek och övriga försäljningsställen som säljer läkemedel har lagreglerad skyldighet att lämna uppgifter om sin försäljning till E-hälsomyndigheten. Alla öppenvårdsapotek måste ha system som är godkända av och anslutna till E-hälsomyndigheten. Uppgifterna om försäljning av läkemedel skickas in till E-hälsomyndigheten via apoteksaktörernas expeditionssystem när läkemedel säljs. Apotekens inrapporterade uppgifter är kopplade till förmånssystemet och utgör underlaget för återbetalning av förmånsbelopp. Förmånsersättningarna betalas ut retroaktivt från regionerna till apoteksaktörerna via E-hälsomyndigheten.

Detaljhandlare anmäler till Läkemedelsverket att de ska bedriva försäljning av vissa receptfria läkemedel. De får då lagreglerad uppgiftsskyldighet att rapportera in uppgifter till E-hälsomyndigheten. För försäljning på annat ställe än apotek sker datainsamlingen månadsvis genom manuell rapportering till E-hälsomyndigheten via webbformulär eller fil.

Även rekvisition, alltså läkemedel som säljs till hälso- och sjukvården för människor och djur via apotek, måste rapporteras in till E-hälsomyndigheten. I de fall där regionen tagit över läkemedelsförsörjningen i egen regi föreligger inte rapporteringsskyldighet, men från och med 2022 ingår rekvisitionsförsäljningen för samtliga regioner.

2.1.1 Osäkerhetskällor

För förskrivna läkemedel och apotekens försäljningsuppgifter för läkemedel som säljs inom egenvård är inrapporteringsgraden hög och statistiken håller god kvalitet. Det kan förekomma felrapporteringar för enskilda variabler.

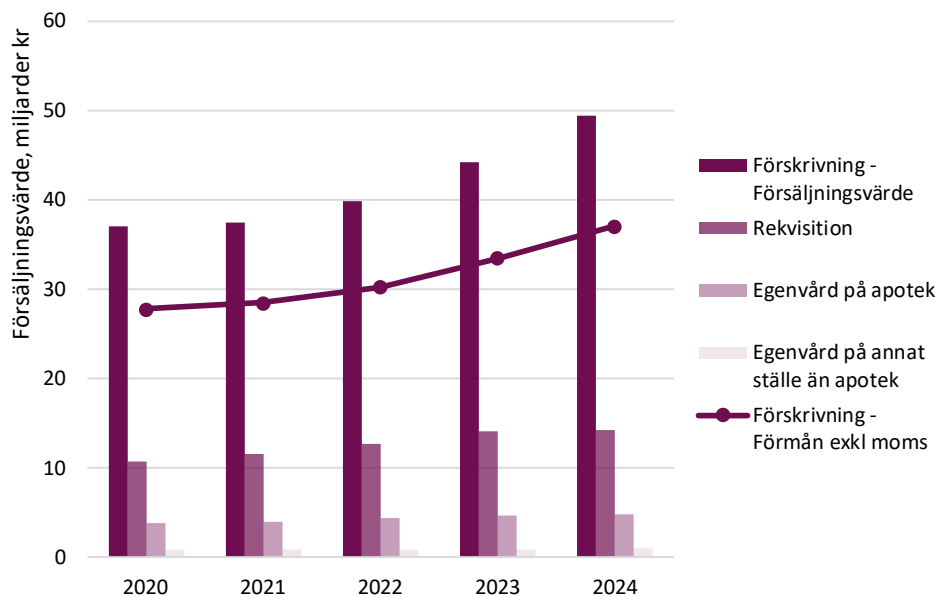
För receptfria läkemedel (egenvård) som säljs på annat ställe än apotek är bortfallet 10 – 15 procent. Andelen bortfall beräknas på antal butiker som rapporterat in för minst en månad per kvartal, vilket kan betyda att de rapporterat in för en, två eller tre månader då det går att rapportera för samtliga månader i ett kvartal i en fil. Bland de uppgifter som kommer in beräknas det förekomma partiellt bortfall, alltså att en uppgiftslämnare inte rapporterar alla sålda läkemedel. Resultaten för dessa ska därför tolkas med detta i åtanke.

3 Resultat

Avsnittet inleds med en överblick över total försäljning av humanläkemedel per försäljningssätt och per region. Sedan följer en redovisning av prisutvecklingen för läkemedel sedan millennieskiftet, och några faktorer som kan ha påverkat prisutvecklingen. För generiska läkemedel ges även en internationell jämförelse av utvecklingen. Därefter redovisas de mest centrala resultaten för förskrivna läkemedel, egenvårdsläkemedel samt rekvirerade läkemedel. Slutligen presenteras en sammanställning av djurens läkemedelsförsörjning.

3.1 Total försäljning av humanläkemedel

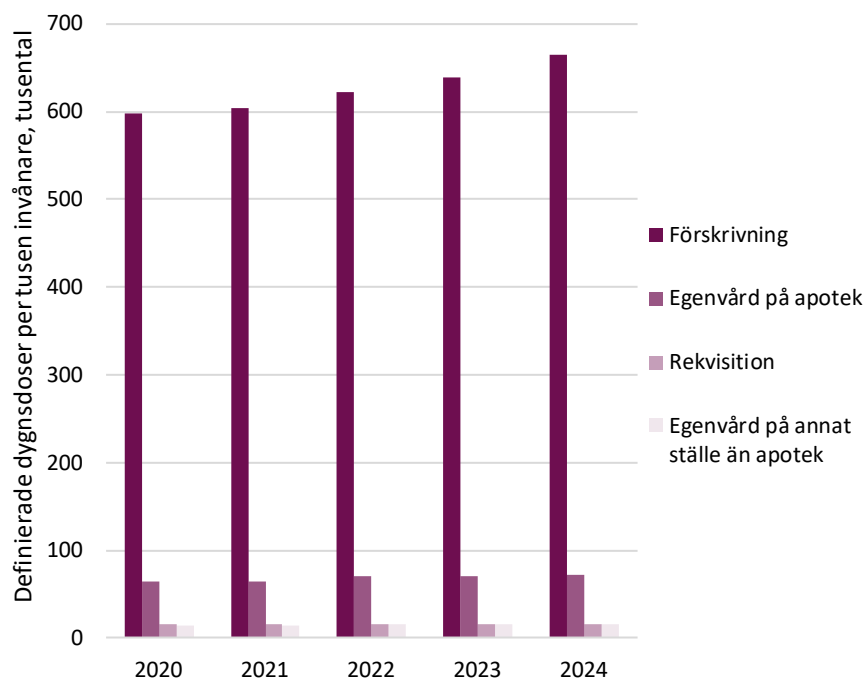
Försäljningen av humanläkemedel uppgick till 69 miljarder kr 2024, vilket är en ökning med 5 miljarder kr eller 9 procent jämfört med föregående år, se Figur 1. Av försäljningen utgjorde 71 procent förskrivning, 20 procent rekvisition, 7 procent egenvårdsläkemedel på apotek och 1 procent egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek. Förskrivningen inom förmån uppgick till 37 miljarder kr 2024, vilket är en ökning med 3,6 miljarder kr eller 11 procent sedan föregående år.

Figur 1. Sålda humanläkemedel per försäljningssätt och försäljningsställe 2020–2024.

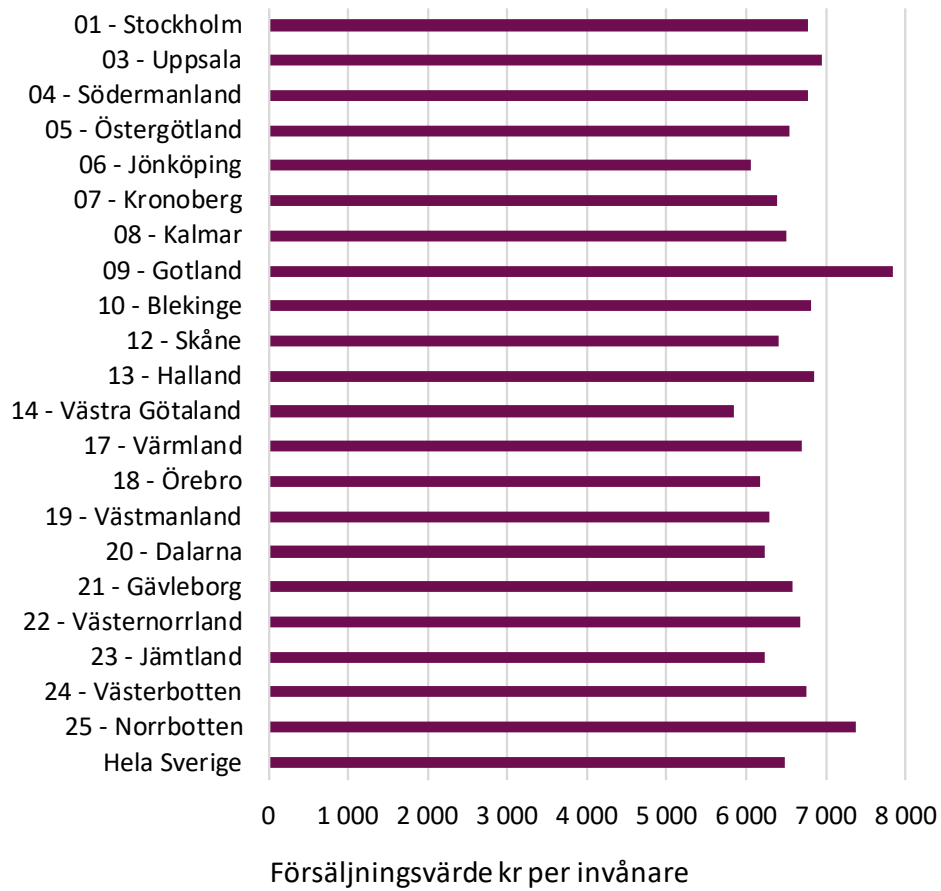
Under 2024 såldes 768 526 definierade dygnsdoser (DDD) per tusen invånare, se Figur 2. Det är en ökning med 4 procent sedan föregående år.

Av dessa var 87 procent förskrivning, 9 procent egenvårdsläkemedel sålt på apotek, 2 procent rekvisition och 2 procent egenvårdsläkemedel sålt på annat ställe än apotek.

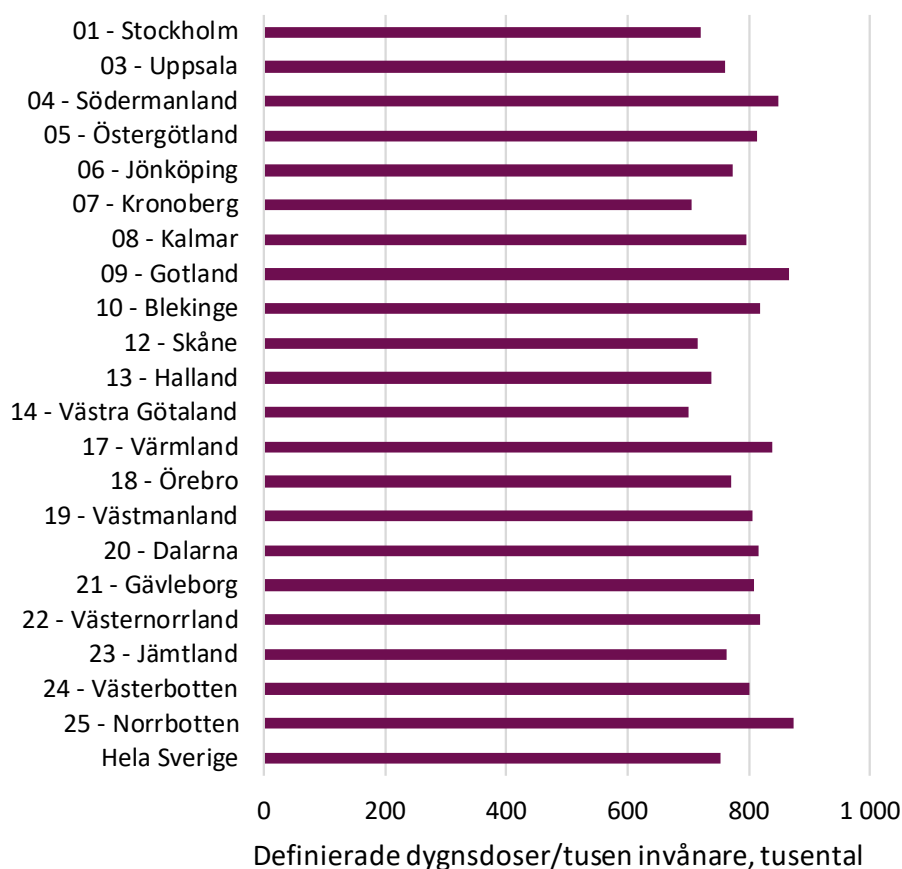

Figur 2. Sålda humanläkemedel per försäljningssätt och försäljningsställe, definierade dygnsdoser (DDD) per tusen invånare 2020–2024.

Sålda humanläkemedel på apotek per region 2024 redovisas i Figur 3 och Figur 4. Gotland hade högst försäljningsvärde per invånare, 7 836 kr, och Västra Götaland hade lägst försäljningsvärde, 5 845 kr. Genomsnittet för hela Sverige var 6 489 kr 2024. Gotland hade för åren 2020–2024 en högre andel sålda läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet (ATC L) jämfört med resten av landet. Antal DDD per tusen invånare var högst i Norrbotten, 874 244 DDD per tusen invånare, och lägst i Västra Götaland, 701 724 DDD per tusen invånare. Genomsnittet för hela Sverige var 753 195 DDD per tusen invånare 2024.

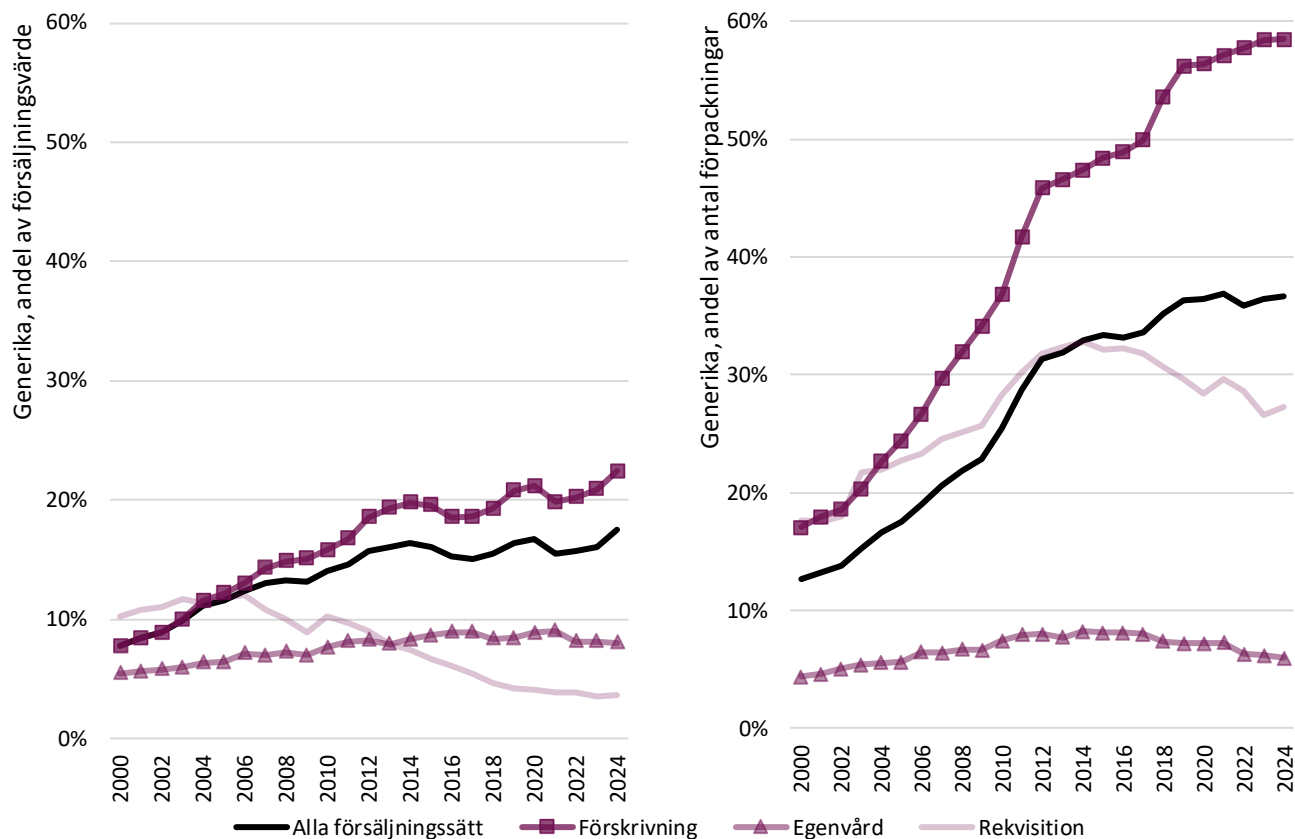
Figur 3. Sållda humanläkemedel per region, Försäljningsvärde kr per invånare 2024.

Figur 4. Sållda humanläkemedel per region, DDD per tusen invånare 2024.

3.2 Försäljning av generika

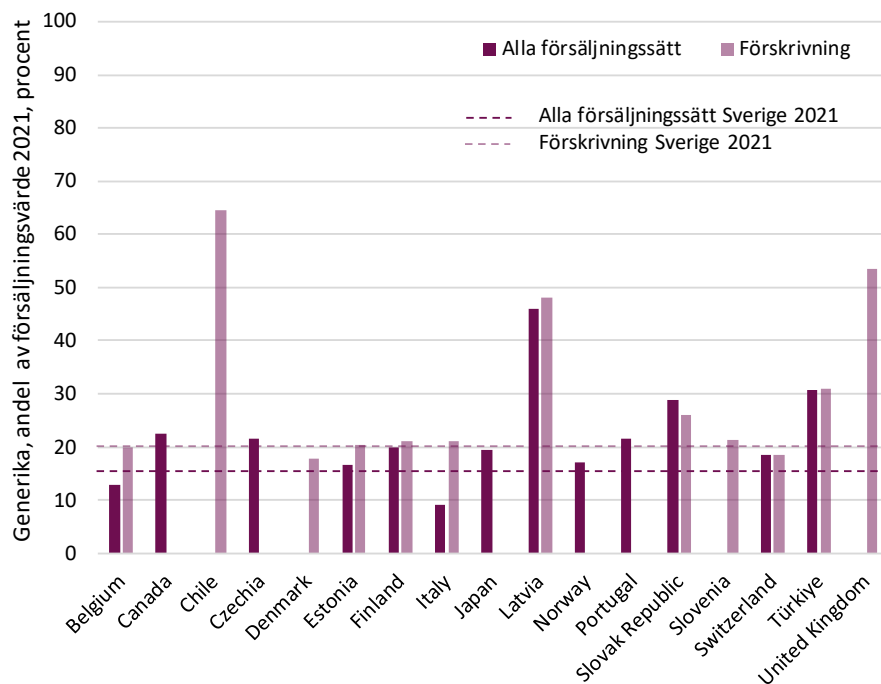
Andel generika för humanläkemedel per försäljningssätt 2000–2024 redovisas i Figur 5. Generika utgjorde 17 procent av det totala försäljningsvärdet och 37 procent av antal förpackningar för humanläkemedel under 2024. Andelen var högst för förskrivna läkemedel, 22 procent av försäljningsvärdet och 58 procent av antal förpackningar.

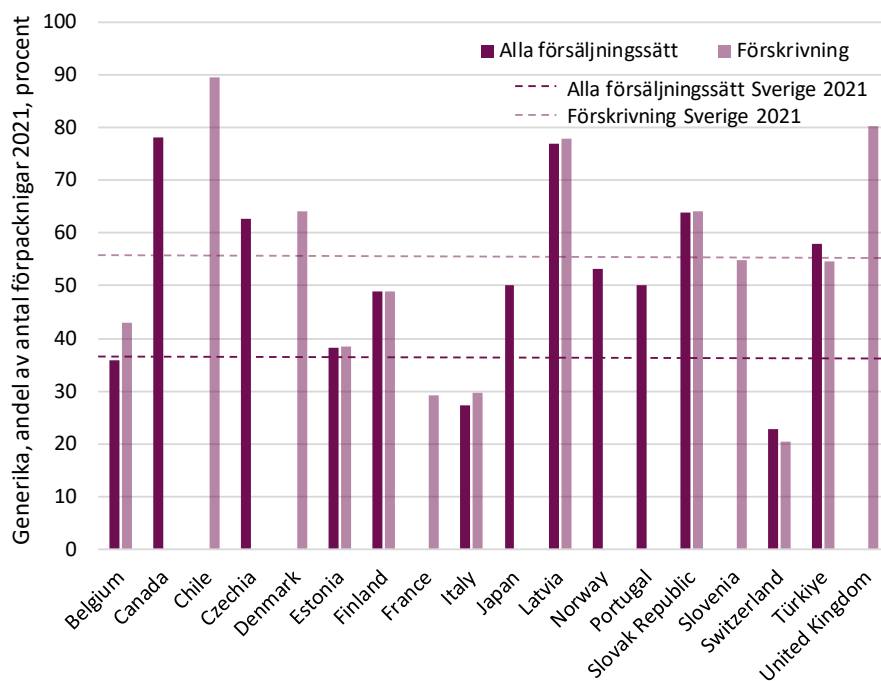
Figur 5. Generika, andel av försäljningsvärde och antal förpackningar per försäljningssätt 2000–2024.

Andel generika enligt OECD Health Statistics⁷ för referensåret 2021 för de länder som rapporterat in uppgifter till OECD visas i Figur 6 och Figur 7, andelar för Sverige samma år är inlagda som en linje. Sammantaget för alla försäljningssätt så varierade andelen av försäljningsvärdet för generika mellan 9 procent (Italien) och 46 procent (Lettland). Under 2021 var motsvarande andel i Sverige 16 procent. Sett till förskrivna läkemedel så varierade andelen av försäljningsvärdet för generika mellan 18 procent (Danmark) och 65 procent (Chile). Under 2021 var motsvarande andel i Sverige 20 procent.

⁷ OECD, OECD Health Statistics [2025-06-27]

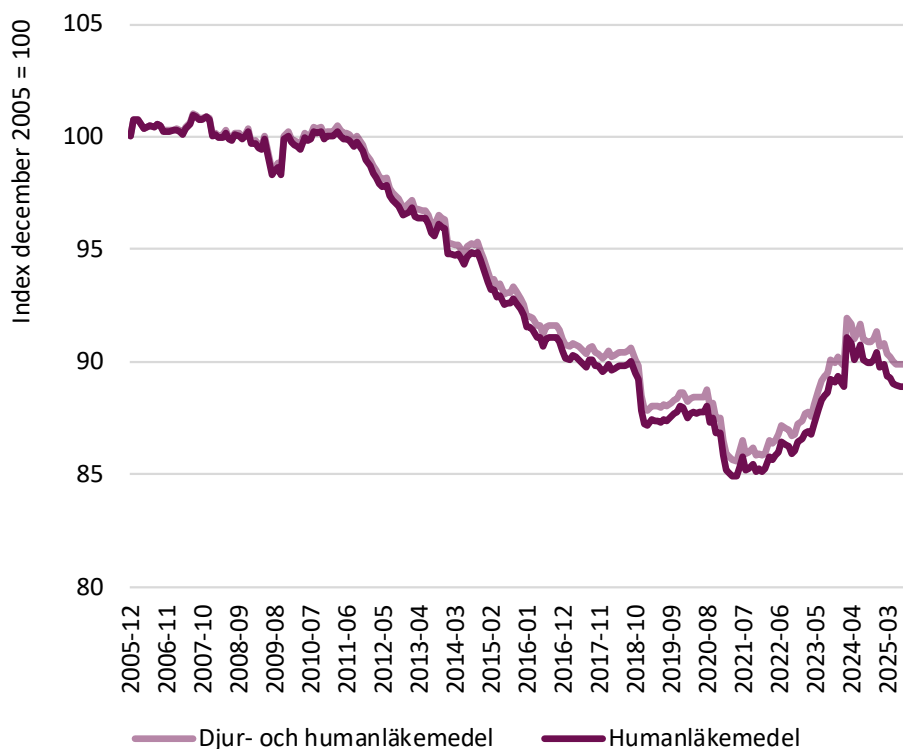
Figur 6. Generika, andel av försäljningsvärde per försäljningssätt inom OECD 2021 för länder som rapporterat in till OECD (staplar) samt för Sverige (streck).

Figur 7. Generika, andel av förpackningar per försäljningssätt inom OECD 2021 för länder som rapporterat in till OECD (staplar) samt för Sverige (streck).

3.3 Prisutveckling för läkemedel

En sammantagen bild över effekter av myndigheters beslut om subventioner av läkemedel, försäljning av generiska läkemedel och övrig prisutveckling för läkemedel ges i läkemedelsprisindex, se Figur 8. Detta index tas fram baserat på E-hälsomyndighetens läkemedelsstatistik och ingår i Statistiska centralbyråns beräkningsmodell för konsumentprisindex (KPI). Index utgår från december 2005 (index=100). Läkemedelsprisindex visar apoteksaktörernas utförsäljningspris inklusive moms för försäljning av humanläkemedel (egenvård och förskrivning). Som jämförelse visas även läkemedelsprisindex för försäljning av djur- och humanläkemedel (egenvård och förskrivning). Egenvårdsförsäljning av läkemedel på annat ställe än apotek, handelsvaror inom förmånen och läkemedel som sålts inom slutenvård och öppenvårdsrekvisition ingår inte i beräkning av indexet.⁸

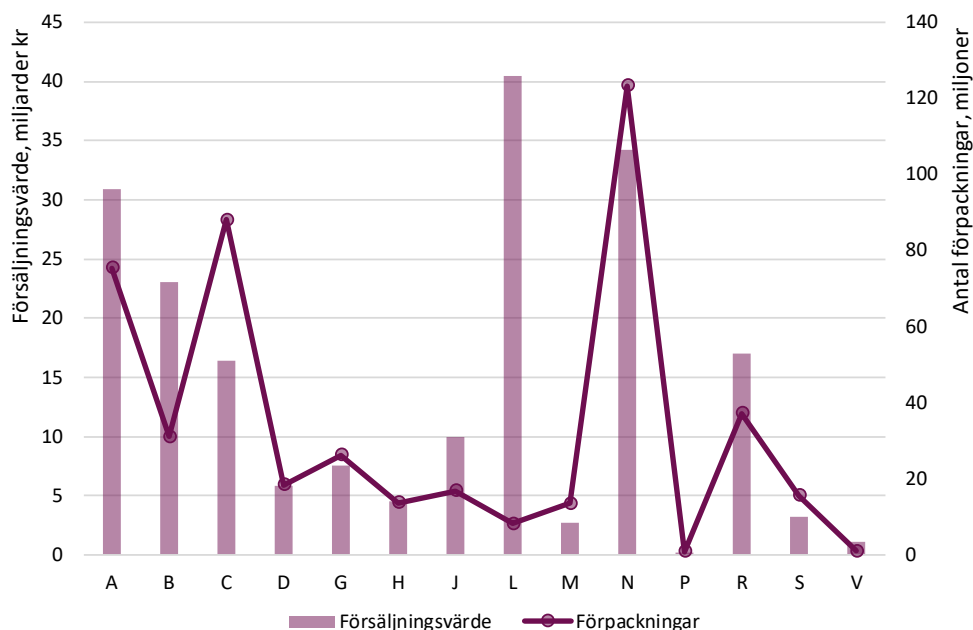
Figur 8. Läkemedelsprisindex till och med september 2025. Index, december 2005=100

⁸ E-hälsomyndigheten, Läkemedelsprisindex, [2025-10-20]

Under perioden 2005–2011 var förändringarna i läkemedelsprisindex små. Perioden 2012–2021 präglades av en minskad kostnad för läkemedel. Läkemedelsprisindex nådde en lägsta notering i maj 2021 då index var 84,89 för försäljning av humanläkemedel och 85,61 för försäljning av djur och humanläkemedel. Den högre inflationen under perioden 2022–2024 märks även i läkemedelspriserna och stigande läkemedelsprisindex. Under 2024 och 2025 har läkemedelsprisindex stabiliserats och sedan minskat något. I september 2025 var läkemedelsprisindex för försäljning av humanläkemedel 89,90 och för försäljning av djur och humanläkemedel 89,88.

3.4 Förskrivning av läkemedel

Förskrivning av läkemedel till människor per anatomisk och terapeutisk huvudgrupp 2024 redovisas i Figur 9. Försäljningsvärdena är högst för läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet samt läkemedel för nervsystemet. Antal förpackningar är högst för läkemedel för nervsystemet samt läkemedel för hjärta och kretslopp.

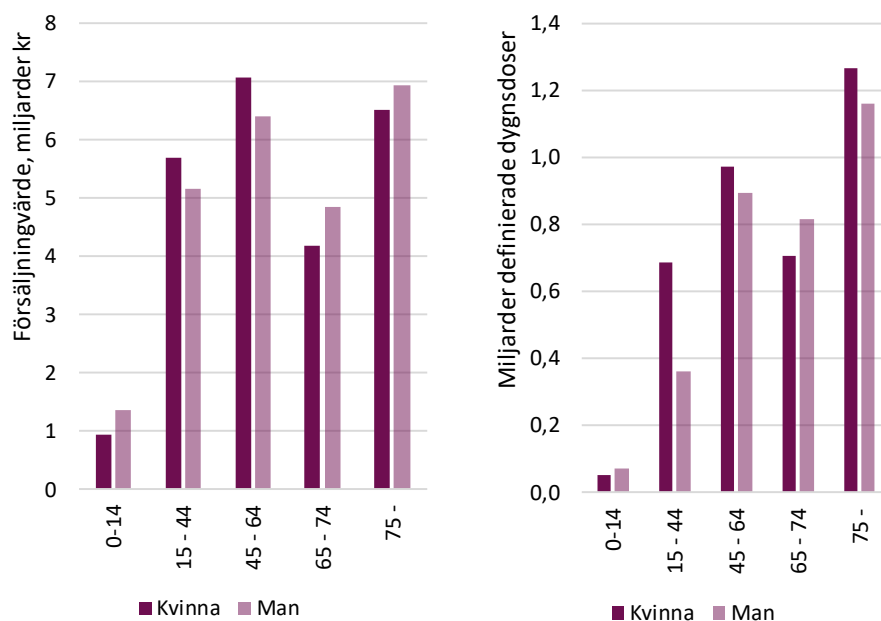
A - matsmältningsorgan och ämnesomsättning	J - antiinfektiva medel för systemiskt bruk
B - blod och blodbildande organ	L - tumörer och rubbningar i immunsystemet
C - hjärta och kretslopp	M - rörelseapparaten
D - hudpreparat	N - nervsystemet
G - urin- och könsorgan samt könshormoner	P - antiparasitära, insektsdödande
H - systemiska hormonpreparat, exklusive könshormoner och insuliner	R - andningsorgan
	S - ögon och öron
	V - övrigt

Figur 9. Förskrivna läkemedel till människor per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024, försäljningsvärde och antal förpackningar.

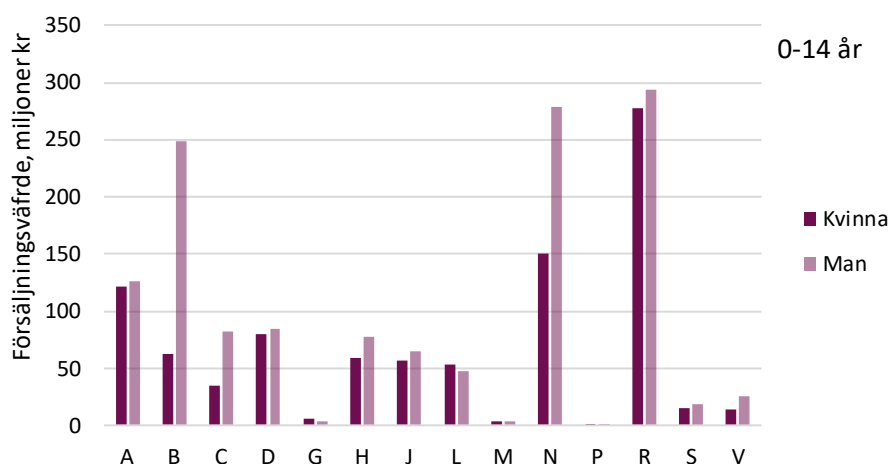
Förskrivning av läkemedel till kvinnor och män i olika åldersgrupper 2024 redovisas i Figur 10-Figur 15. Sammantaget förskrevs ungefär lika mycket läkemedel till kvinnor som till män, sett till försäljningsvärde. Kvinnors förskrivning omfattade 26 procent fler förpackningar och 12 procent fler dagliga dygnsdoser än män under 2024, vilket innebär att kvinnors läkemedel överlag var billigare än mäns läkemedel. Skillnaden beror på att fördelningen mellan behandlingsområden (anatomiska och terapeutiska

huvudgrupper) skiljer sig mellan könen. Konsumtionen av läkemedel varierar också för olika åldersgrupper.

I åldersgruppen 15–64 år är försäljningsvärdena högre och antalet DDD fler för flickor och kvinnor. I åldersgruppen 65 år och äldre är försäljningsvärdena högre och antalet DDD fler för män.

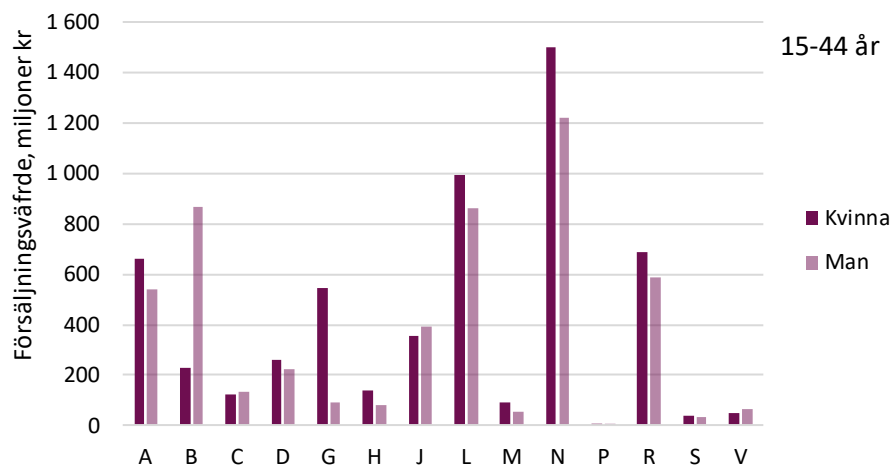

Figur 10. Förskrivna läkemedel till människor per kön och åldersgrupp 2024.

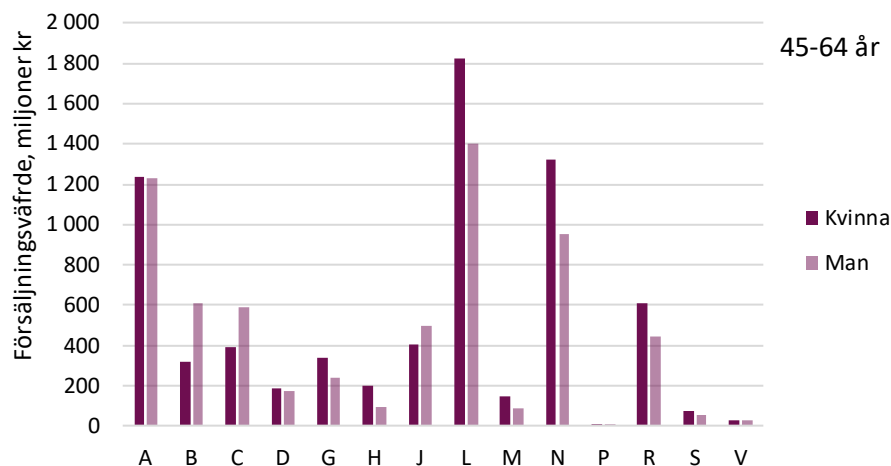
Figur 11. Förskrivna läkemedel till åldersgrupp 0–14 år per kön och per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024.

Förskrivning av hormonella läkemedel till kvinnor, främst preventivmedel, är den huvudsakliga förklaringen till skillnaderna mellan könen i åldersgrupp 15–44 år, se Figur 12. I åldersgruppen har kvinnorna även högre belopp för läkemedel för nervsystemet (smärtstillande), medan männen har högre belopp för blod och blodbildande organ.

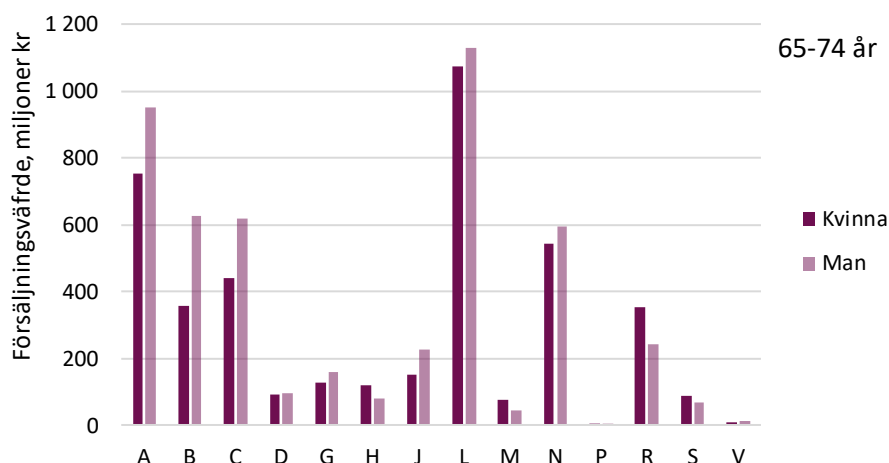
Figur 12. Förskrivna läkemedel till åldersgrupp 15–44 år per kön och per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024.

I åldersgrupp 45–64 år har kvinnor större förskrivning av läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet, samt smärtstillande läkemedel. Männen i åldersgruppen har högre förskrivning av läkemedel för blod och blodbildande organ samt hjärta och kretslopp. Se Figur 13.

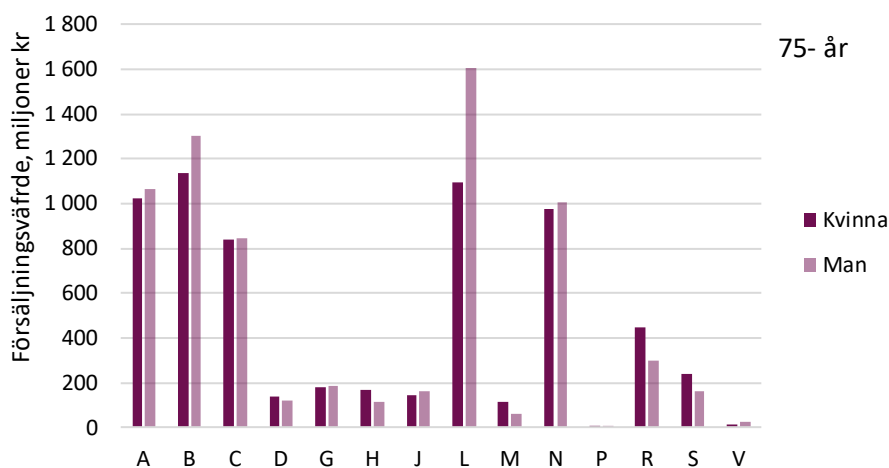
Figur 13. Förskrivna läkemedel till åldersgrupp 45–64 år per kön och per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024.

I åldersgruppen 65–74 år förklaras skillnaderna mellan könen av högre förskrivning till män av läkemedel för matsmältningsorgan och ämnesomsättning, blod och blodbildande organ samt hjärta och kretslopp, se Figur 14.

Figur 14. Förskrivna läkemedel till åldersgrupp 65–74 år per kön och per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024.

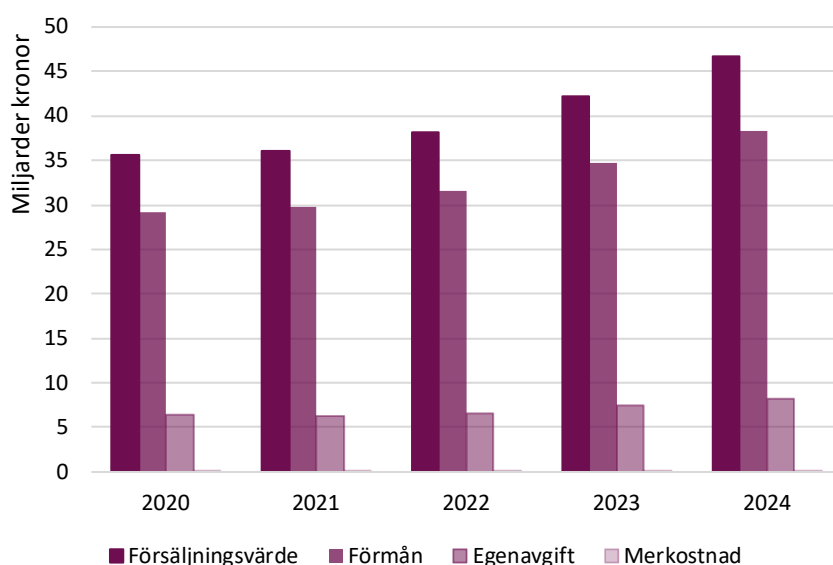
I åldersgruppen 75 år och äldre har männen istället högre förskrivning av läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet, se Figur 15.

Figur 15. Förskrivna läkemedel till åldersgrupp 75 år och äldre per kön och per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024.

Ytterligare statistik över olika patientgruppers läkemedelskonsumtion finns hos Socialstyrelsen.⁹

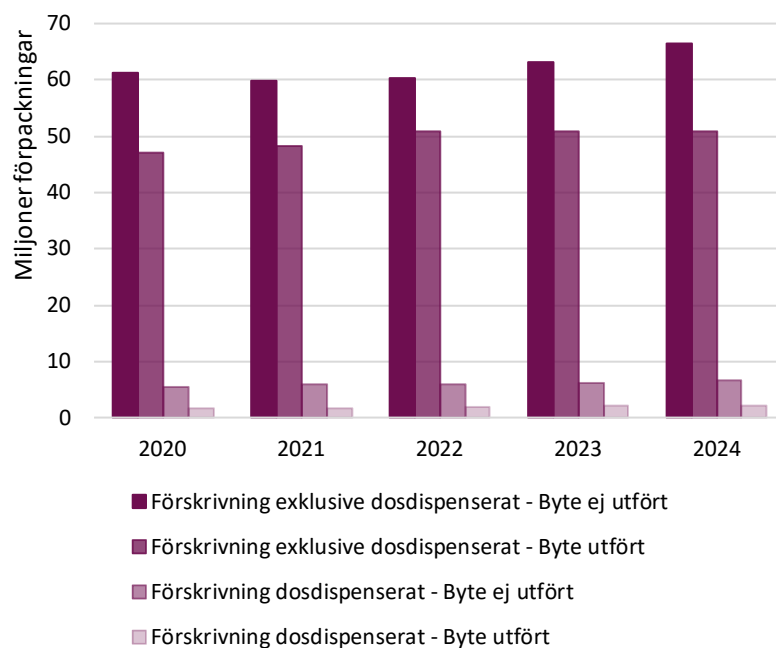
Förskrivning inom förmån rör främst humanläkemedel, men även vissa handelsvaror, se Figur 16. Förskrivning inom förmån uppgick till 46,8 miljarder kr 2024 vilket är en ökning med 4,5 miljarder kr sedan 2023 motsvarande 10 procent. Av förskrivningen inom förmån 2024 var 82 procent förmån, 18 procent egenavgifter och 0,3 procent merkostnad.

Figur 16. Förskrivning inom förmån, försäljningsvärde 2020–2024.

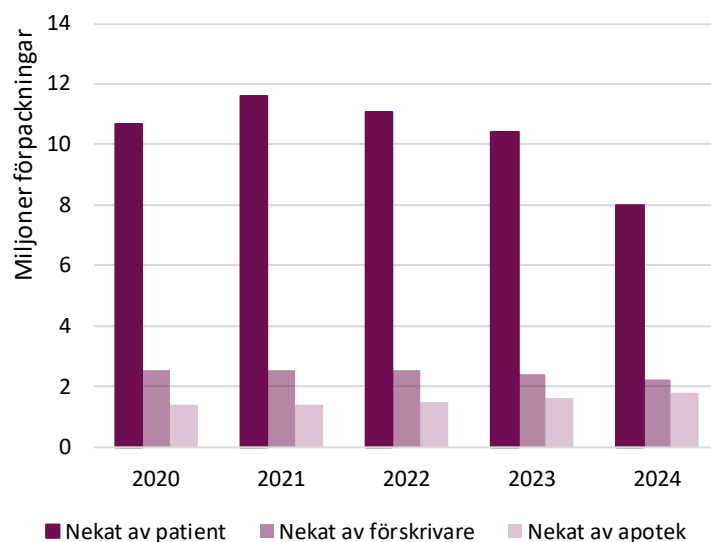
Huvuddelen av bytena inom förskrivning avser humanläkemedel, men det sker även en del byten för andra varugrupper till exempel handelsvaror. Under 2024 förekom byte för 43 procent av antalet förpackningar av den förskrivning som inte var dosdispenserad. För dosdispenserade läkemedel förekom byte för 25 procent av antalet förpackningar av förskrivningen under 2024. Se Figur 17.

⁹ Socialstyrelsen, Statistik, [2025-07-03]

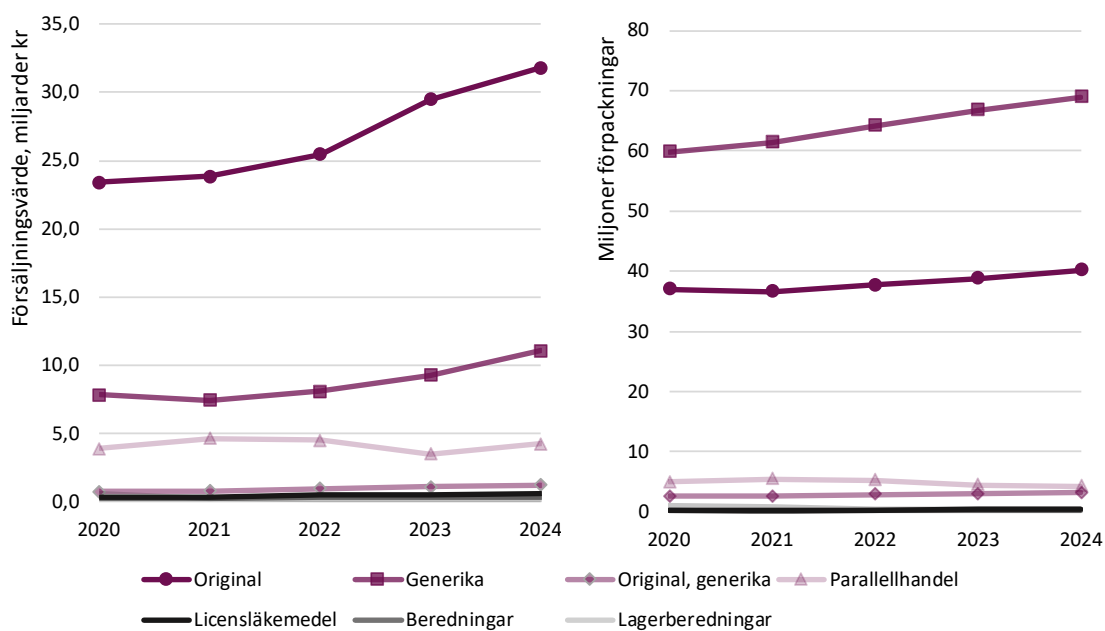
Figur 17. Förskrivning med och utan utförda byten, antal förpackningar 2020–2024.

Under 2024 nekades byte för 12 miljoner förpackningar vilket är en minskning med 17 procent jämfört med föregående år, se Figur 18. Av dessa var 72 procent nekade av patienten, 17 procent nekade av förskrivaren och 11 procent nekade av apoteket.

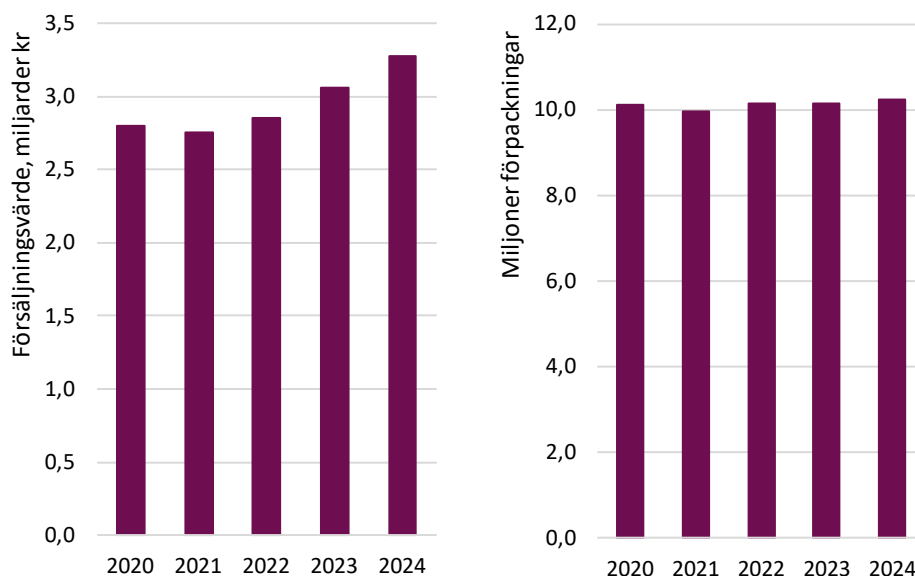
Figur 18. Förskrivning med nekade byten, antal förpackningar 2020–2024.

Under 2024 förskrevs humanläkemedel för 49,4 miljarder kronor. Av detta var 64 procent originalläkemedel, 22 procent generika och 9 procent parallellhandel. Förskrivningen av licensläkemedel, beredningar och lagerberedningar utgjorde 2 procent. Förskrivningen av licensläkemedel hade 2024 ökat med 78 procent jämfört med 2020, sett till försäljningsvärdet. Ökningen för licensläkemedel har skett i två steg, 2022 samt 2024. Se Figur 19.

Figur 19. Förskrivna humanläkemedel, vissa försäljningstillstånd 2020–2024.

Under 2024 förskrevs särskilda läkemedel för 3,3 miljarder kronor, vilket var en ökning med 217 miljoner kronor motsvarande 7 procent sedan föregående år. Antal förpackningar ökade under 2024 med 0,7 procent sedan föregående år. Se Figur 20.

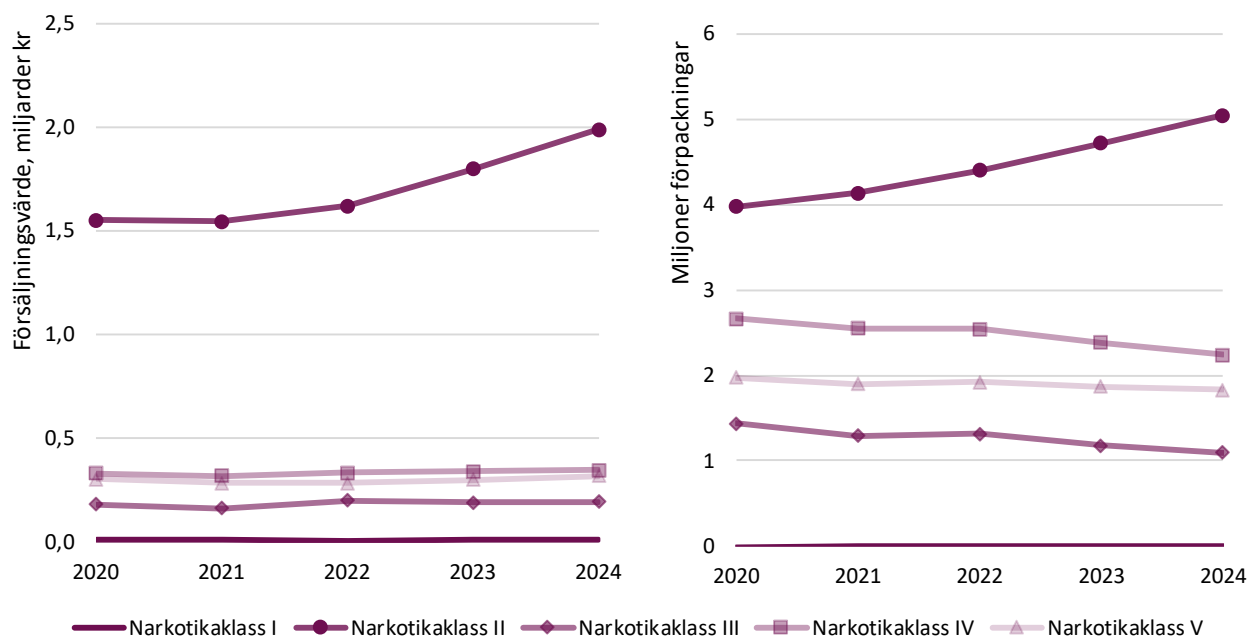

Figur 20. Förskrivning av särskilda läkemedel 2020–2024.

Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel uppgick till 2 859 miljoner kr 2024 vilket är en ökning med 8,5 procent sedan 2023 och 20,4 procent sedan 2020, se Figur 21. Läkemedel i narkotikaklass II, tung narkotika utgjorde 70 procent av försäljningsvärdet för föreskrivningen 2024. Ökningen av försäljningsvärdet för narkotikaklassade läkemedel sedan 2020 beror på ökad föreskrivning av lisdexamfetamin, som används för behandling av ADHD och tillhör narkotikaklass II.

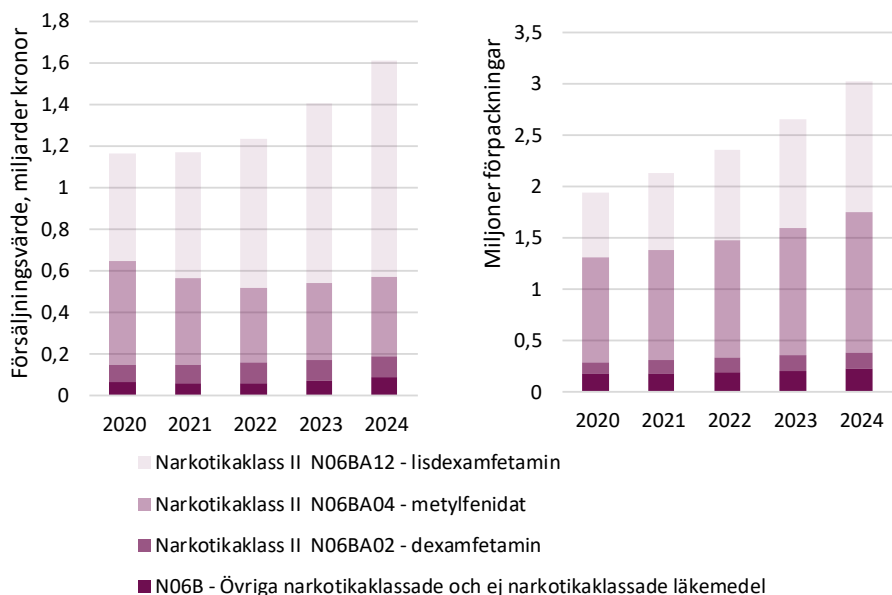
Föreskrivning av läkemedel inom ATC N06B (psykostimulantia, medel vid ADHD och nootropika) visas i Figur 22. Inom denna grupp finns läkemedel som används för att behandla ADHD, narkolepsi och andra tillstånd som kräver stimulering av centrala nervsystemet. Lisdexamfetamin, metylfenidrat och dexamfetamin är de dominerande läkemedlen, alla dessa tillhör narkotikaklass II.

Under 2024 föreskrevs lisdexamfetamin för 1 042 miljoner kronor, vilket är dubbelt så mycket som under 2020 då det föreskrevs lisdexamfetamin för 516 miljoner kronor. Även sett till antal förpackningar så har föreskrivningen av lisdexamfetamin dubblats mellan 2020 och 2024.

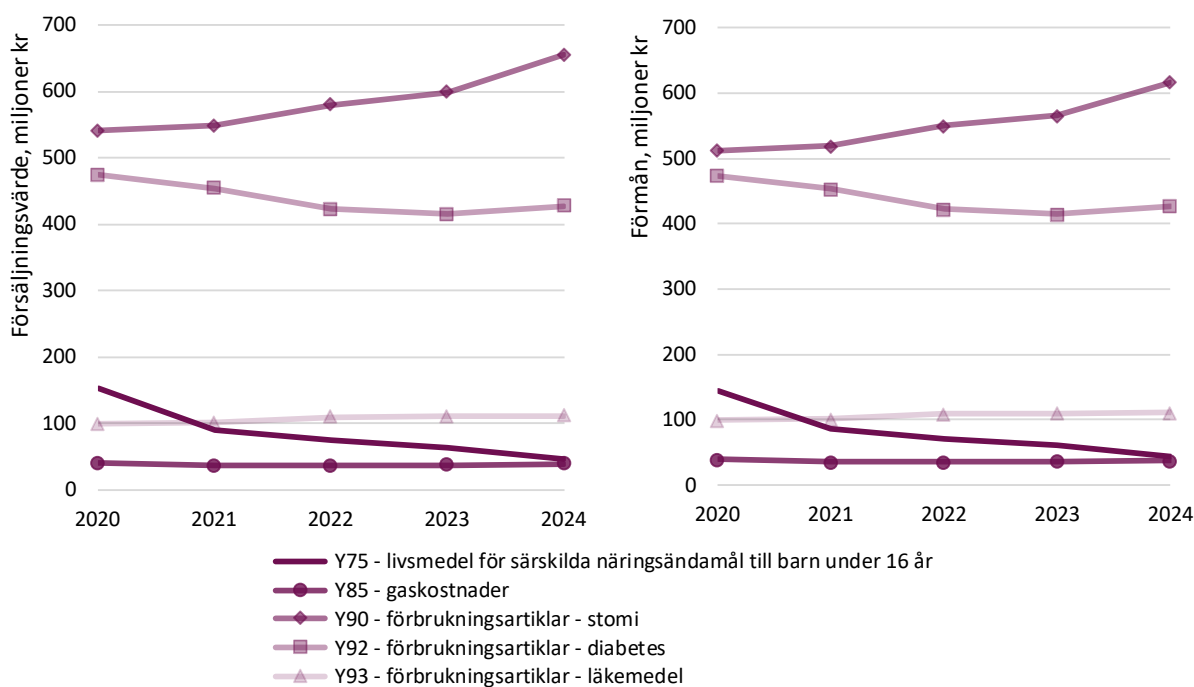
Narkotikaklass I: Narkotika som normalt inte har medicinsk användning.
 Narkotikaklass II och III: Tung narkotika.
 Narkotikaklass IV och V: Lätt narkotika

Figur 21. Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel 2020–2024.

Figur 22. Förskrivning av läkemedel inom ATC N06B (psykostimulantia, medel vid ADHD och nootropika) 2020–2024.

Förskrivning av förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen uppgick till 1 278 miljoner kr 2024, vilket är en ökning med 4,4 procent sedan föregående år. Se Figur 23. Den största andelen av förskrivningen utgjordes 2024 av förbrukningsartiklar för stomi (51 procent) och förbrukningsartiklar för diabetes (33 procent).

Figur 23. Förskrivning av förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen 2020–2024.

3.5 Försäljning av egenvårdsläkemedel

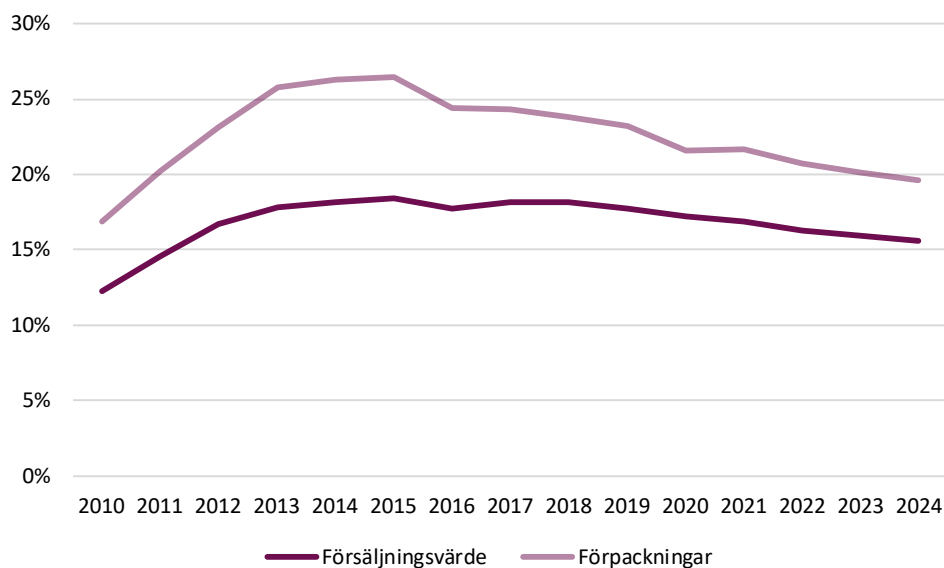
Försäljning av egenvårdsläkemedel direkt till konsument sker utan underlag i form av recept eller rekvisition. Egenvårdsförsäljningen omfattar humanläkemedel, djurläkemedel, växtbaserade läkemedel och vissa handelsvaror. Försäljning från så kallade apoteksombud räknas som rekvisitionsförsäljning och ingår inte här.

Sedan slutet av 2009 är egenvårdsförsäljning på annat ställe än apotek tillåten. Under 2024 fanns 4 756 försäljningsställen runtom i landet, i livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och liknande. Antalet försäljningsställen på annat ställe än apotek har varit relativt stabilt sedan 2010. Antalet sålda förpackningar på dessa försäljningsställen har varit stabilt sedan 2013, ca 21 miljoner förpackningar årligen. Försäljningsvärdet har däremot dubblats under perioden och uppgick till en miljard kronor under 2024, jämfört med en halv miljard under 2010. Utvecklingen för egenvårdsförsäljning på annat ställe än apotek visas som index i Figur 24, där 2010 = index 100.

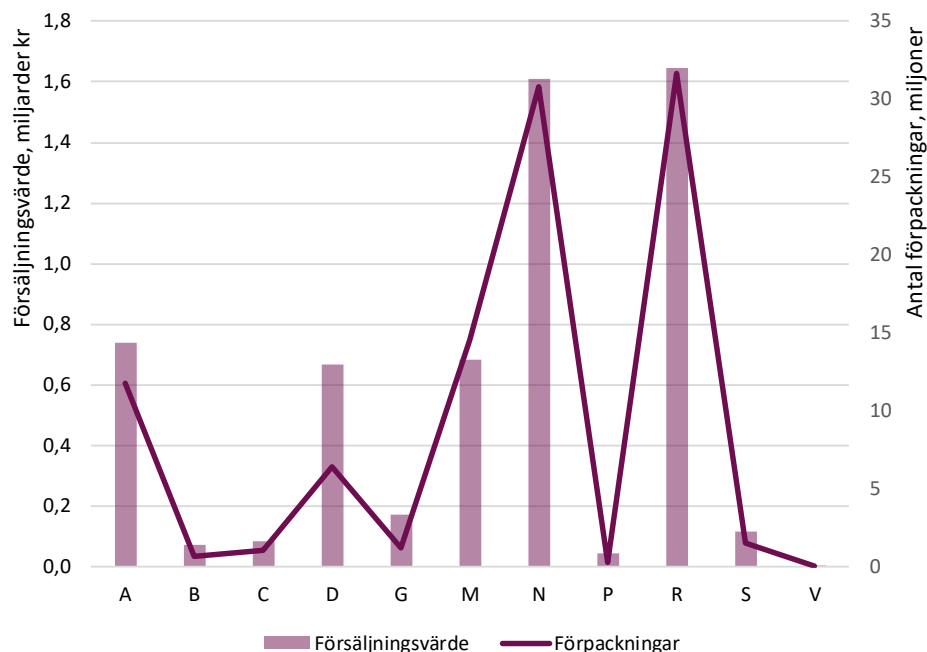
Figur 24. Försäljning av läkemedel på annat ställe än apotek 2010–2024, index 2010=100

År 2024 utgjorde egenvårdsförsäljning på annat ställe än apotek 16 procent av försäljningsvärdet och 20 procent av antal förpackningar för egenvårdsläkemedel, se Figur 25. Andelen har minskat stadigt sedan 2015, då såldes 18 procent av försäljningsvärdet och 26 procent av antal förpackningar på annat ställe än apotek. Detta beror på att försäljningen på apotek ökat mer än försäljningen på annat ställe än apotek.

Figur 25. Andel av försäljning av egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek 2010 – 2024.

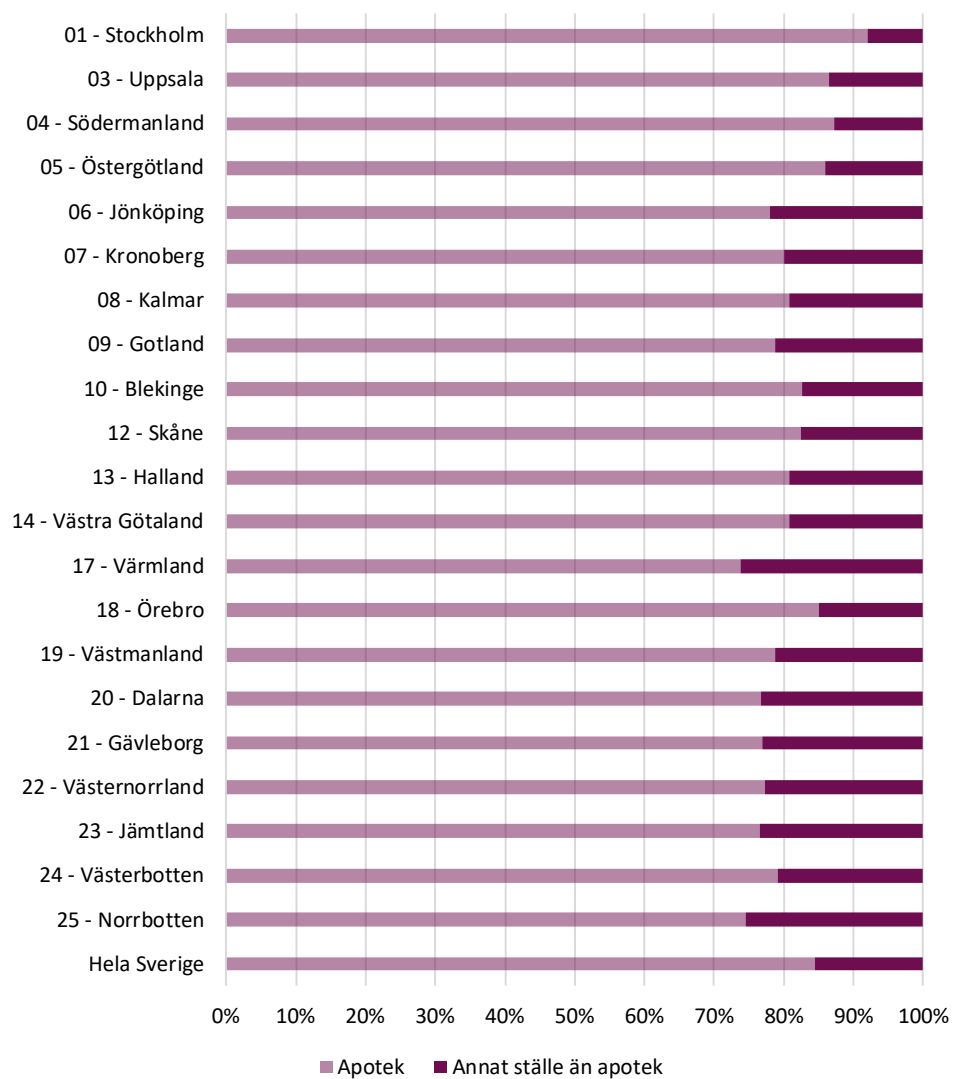
Försäljningen av egenvårdsläkemedel för nervsystemet eller andningsorganen utgjorde 28 procent vardera av försäljningsvärdet för humanläkemedel och djurläkemedel under 2024. Sett till antal förpackningar avsåg läkemedel för nervsystemet 31 procent och läkemedel för andningsorgan 32 procent. Se Figur 26.

A - matsmältningsorgan och ämnesomsättning	J - antiinfektiva medel för systemiskt bruk
B - blod och blodbildande organ	L - tumörer och rubbningar i immunsystemet
C - hjärta och kretslopp	M - rörelseapparaten
D - hudpreparat	N - nervsystemet
G - urin- och könsorgan samt könshormoner	P - antiparasitära, insektsdödande
H - systemiska hormonpreparat, exklusive könshormoner och insuliner	R - andningsorgan
	S - ögon och öron
	V - övrigt

Figur 26. Försäljningsvärde och antal förpackningar för egenvårdsläkemedel 2024 per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper.

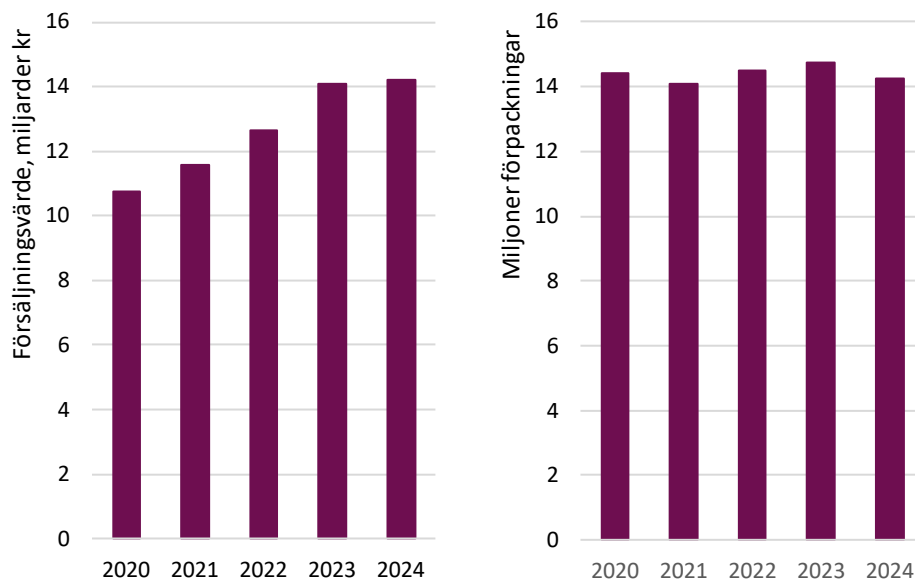
Försäljningsvärde av egenvårdsläkemedel genom olika försäljningsställen per geografisk region 2024 visas i Figur 27. Andelen försäljning på annat ställe än apotek var högst i Värmland, 26 procent, och lägst i Stockholm, 8 procent. Mycket av apotekshandeln på internet registreras i Stockholm vilket påverkar andelen. Den genomsnittliga andelen för hela Sverige var 16 procent.

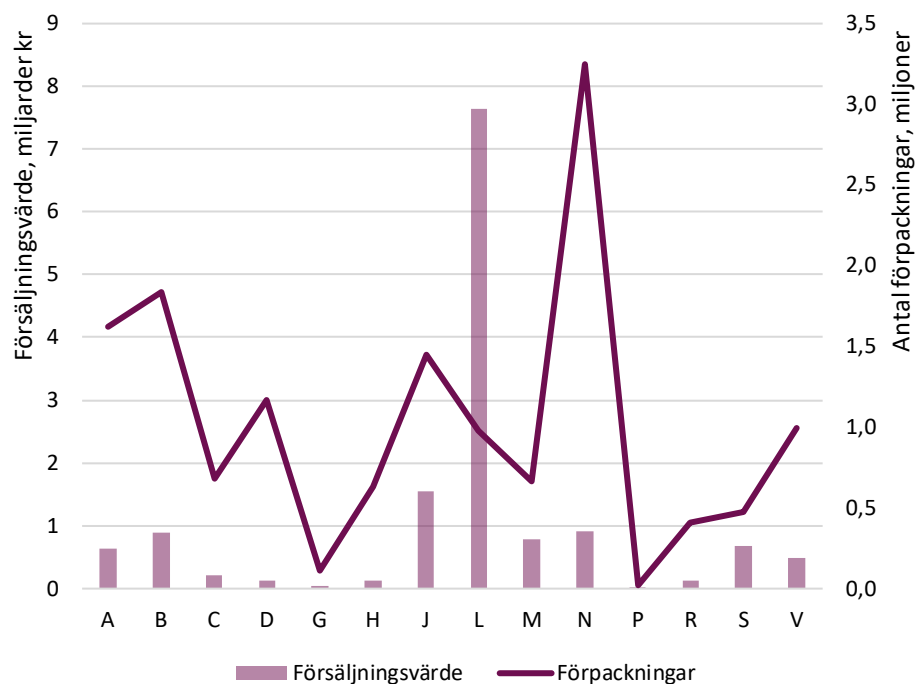
Figur 27. Försäljning av egenvårdsläkemedel genom olika försäljningsställen per geografisk region 2024.

3.6 Rekvisitionsläkemedel

Under 2024 rekvirerades läkemedel till slutenvård och öppenvård för 14,2 miljarder kronor, se Figur 28 och Figur 29, vilket är en ökning med 98 miljoner kronor motsvarande 0,7 procent sedan föregående år. Av dessa avsåg 54 procent läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet. Flest antal förpackningar rekvirerades för läkemedel för nervsystemet, 23 procent av samtliga rekvirerade läkemedel.

Figur 28. Rekvirerade läkemedel till slutenvård och öppenvård 2020–2024, försäljningsvärde och antal förpackningar.

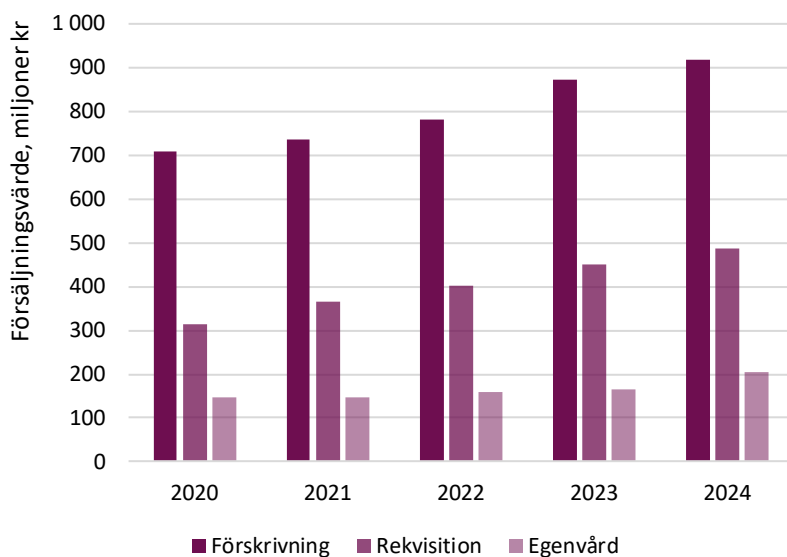

A - matsmältningsorgan och ämnesomsättning	J - antiinfektiva medel för systemiskt bruk
B - blod och blodbildande organ	L - tumörer och rubbningar i immunsystemet
C - hjärta och kretslopp	M - rörelseapparaten
D - hudpreparat	N - nervsystemet
G - urin- och könsorgan samt könshormoner	P - antiparasitära, insektsdödande
H - systemiska hormonpreparat, exklusive könshormoner och insuliner	R - andningsorgan
	S - ögon och öron
	V - övrigt

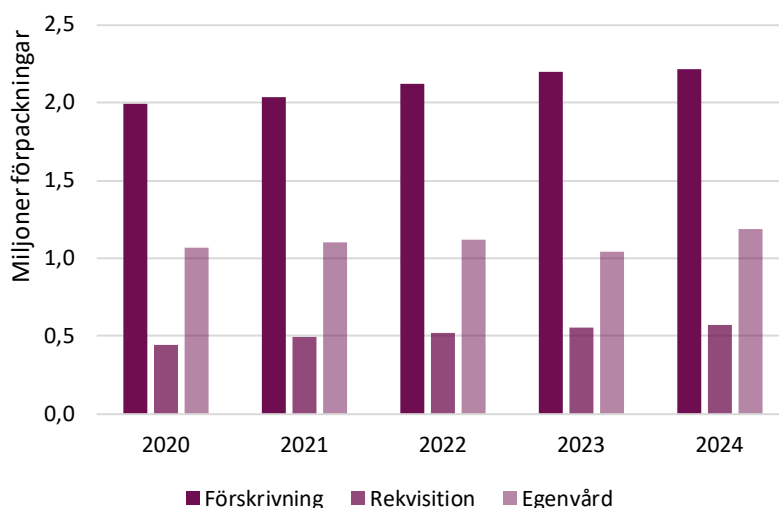
Figur 29. Rekvirerade läkemedel till slutenvård och öppenvård per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper 2024, försäljningsvärde och antal förpackningar.

3.7 Djurens läkemedelsförsörjning

Försäljning av djurläkemedel, se Figur 30 samt Figur 31, uppgick till 1 611 miljoner kronor 2024, vilket är en ökning med 122 miljoner kronor motsvarande 8 procent sedan föregående år. Under 2024 utgjorde förskrivning 57 procent, rekvisition 30 procent och egenvård 13 procent av försäljningsvärdet för djurläkemedel.

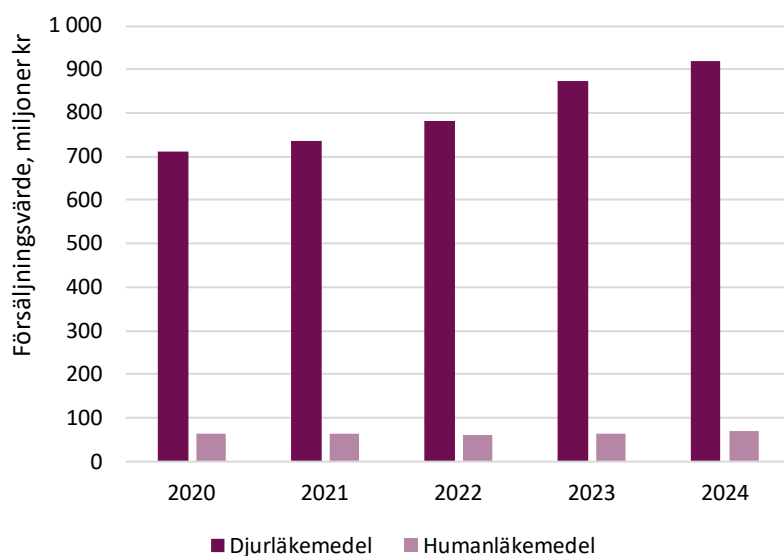

Figur 30. Försäljningsvärde för djurläkemedel 2020–2024.

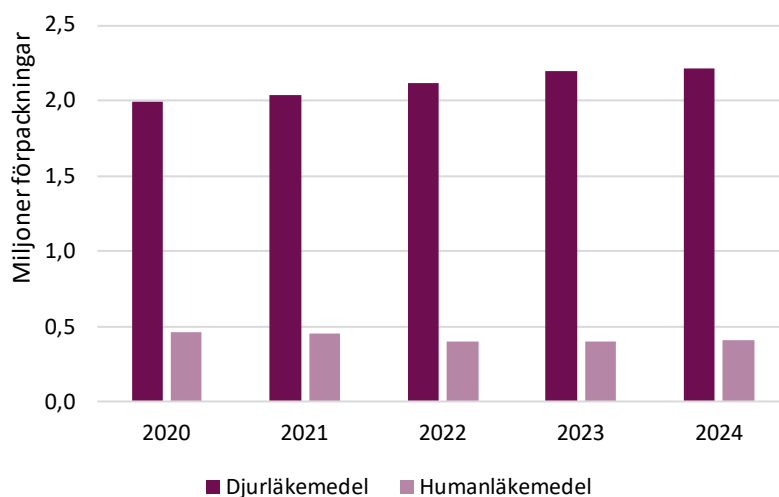

Figur 31. Antal sålda förpackningar av djurläkemedel 2020–2024.

Läkemedel förskrivet av veterinär, se Figur 32 samt Figur 33, uppgick till 989 miljoner kronor 2024, vilket är en ökning med 53 miljoner kronor motsvarande 6 procent sedan föregående år. 93 procent av veterinärernas förskrivning utgjordes av djurläkemedel under 2024.

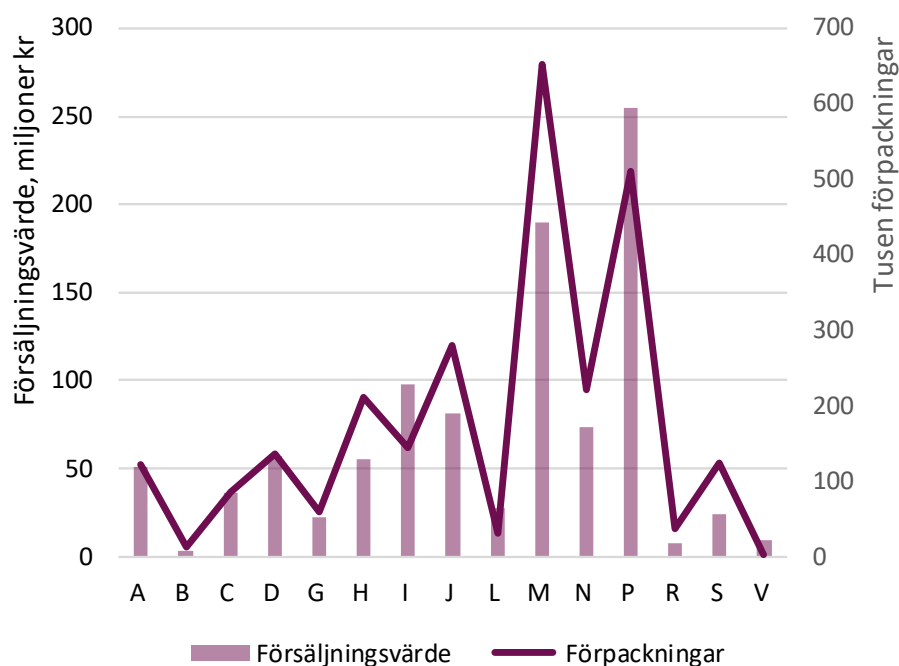
Figur 32. Försäljningsvärde för läkemedel förskrivet av veterinär 2020–2024.

Figur 33. Antal sålda förpackningar för läkemedel förskrivet av veterinär 2020–2024.

Läkemedel förskrivet av veterinär 2024 redovisas uppdelat på anatomiska och terapeutiska huvudgrupper i Figur 34. Huvudgrupperna med störst

förskrivning är antiparasitära och insektsdödande läkemedel, 26 procent av försäljningsvärdet, samt läkemedel för behandling av rörelseapparaten, 19 procent av försäljningsvärdet. Olika anatomiska och terapeutiska huvudgrupper förskrivet av veterinär har endast mindre skillnader jämfört med föregående år.

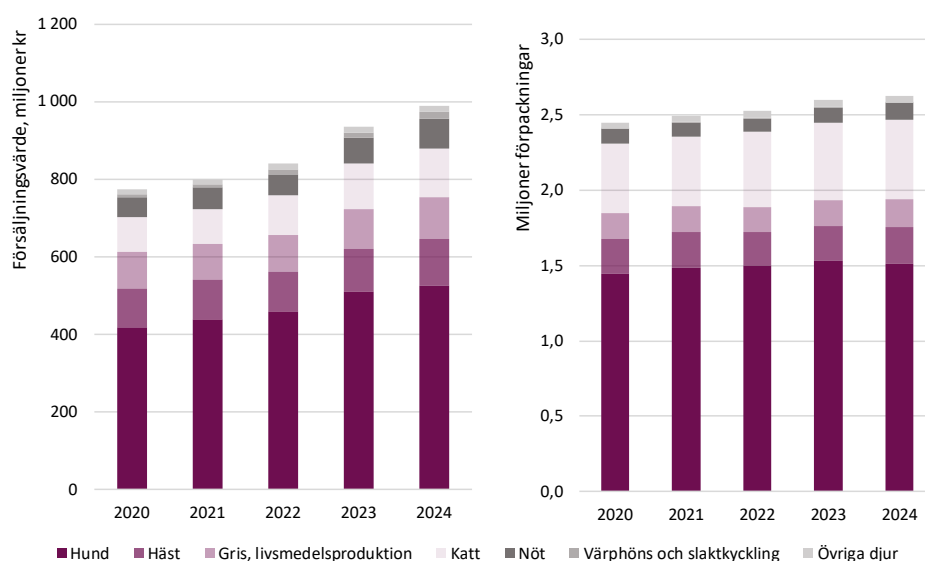
A - matsmältningsorgan och ämnesomsättning	J - antiinfektiva medel för systemiskt bruk
B - blod och blodbildande organ	L - tumörer och rubbningar i immunsystemet
C - hjärta och kretslopp	M - rörelseapparaten
D - hudpreparat	N - nervsystemet
G - urin- och könsorgan samt könshormoner	P - antiparasitära, insektsdödande
H - systemiska hormonpreparat, exklusive könshormoner och insuliner	R - andningsorgan
I - immunologiska medel	S - ögon och öron
	V - övrigt

Figur 34. Läkemedel förskrivet av veterinär 2024 per anatomiska och terapeutiska huvudgrupper.

Läkemedel förskrivet av veterinär per djurtyp redovisas i Figur 35. Försäljningsvärdet ökade 28 procent mellan 2020 och 2024, samtidigt som antalet förpackningar ökade med 7 procent. Huvuddelen av läkemedlen förskrevs till hundar. Under 2024 uppgick förskrivningen till hundar till 526 miljoner kronor, vilket motsvarar 53 procent av alla läkemedel förskrivna av veterinär. Av förskrivningen till hundar 2024 utgjorde

28 procent antiparasitära och insektsdödande läkemedel och 21 procent läkemedel för rörelseapparaten.

Häst, gris i livsmedelsproduktion, katt, nöt samt värphöns och slaktkycklingar stod tillsammans för 45 procent av veterinärernas förskrivning 2024 vilket motsvarar 447 miljoner kronor. Alla övriga djurslag stod tillsammans för 1 procent av veterinärernas förskrivning av läkemedel motsvarande 15 miljoner kronor.

Figur 35. Läkemedel förskrivet av veterinär 2020–2024 per djurtyp.

4 Diskussion

E-hälsomyndigheten ansvarar för att samla in, framställa och tillhandahålla nationell läkemedelsstatistik. Statistiken är en förutsättning för att följa läkemedelsförsäljningen i Sverige, kunna bedriva ett effektivt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete och för att kunna följa effekter av insatser och lagändringar. I den här rapporten redovisas de mest centrala resultaten som rör detaljhandel med läkemedel i Sverige till och med 2024.

Gotland hade 2024 högst försäljning av humanläkemedel per invånare. Detta beror på en högre andel sålda läkemedel av de förhållandevis dyra läkemedlen mot tumörer och rubbningar i immunsystemet jämfört med resten av landet. Orsakerna till den regionala variationen utreds inte i denna rapport.

Under 2024 var 58 procent av antalet förskrivna läkemedelsförpackningar generika, vilket visar att systemet med utbyte till periodens vara ger önskad effekt. Detta bidrar till att pressa kostnaderna för läkemedel. Generisk konkurrens och försvagad svensk krona gör att svenska läkemedelspriser är jämförelsevis låga sett ur ett internationellt perspektiv.¹⁰

Sammantaget förskrevs ungefär lika mycket läkemedel till kvinnor som män, sett till försäljningsvärde. Kvinnors förskrivning omfattade 26 procent fler förpackningar och 12 procent fler dagliga dygnsdoser än män under 2024, vilket innebär att kvinnors läkemedel överlag var billigare än mäns läkemedel. Skillnaden beror på att fördelningen mellan behandlingsområden (anatomiska och terapeutiska huvudgrupper) skiljer sig mellan könen. Förskrivning av läkemedel varierade också för olika åldersgrupper.

Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel för behandling av ADHD har ökat markant sedan 2020. Lisdexamfetamin, metylfenidrat och dexamfetamin är de dominerande läkemedlen, alla dessa tillhör narkotikaklass II. Ökningen sedan 2020 beror huvudsakligen på förskrivning av lisdexamfetamin. Under 2024 förskrevs lisdexamfetamin för 1 042 miljoner kronor, vilket är dubbelt så mycket som under 2020 då det förskrevs lisdexamfetamin för 516 miljoner kronor. Även sett till antalet förpackningar har förskrivningen av lisdexamfetamin dubblats under perioden. Socialstyrelsen har gjort en kartläggning som visar att andelen barn och unga som fått en ADHD-diagnos ökat med uppemot 50 procent mellan åren 2019–2022.¹¹ Samtidigt kommer rapporter om företag som erbjuder ADHD-utredningar på kommersiell basis, och som visat sig sätta diagnoser utan att ens träffa patienten.¹² Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har fått ett regeringsuppdrag att utreda diagnosticering av ADHD i privat vård. I uppdraget ingår att belysa marknadsföring av sådana vårdverksamheter och vårdtjänster.¹³

Sedan slutet av 2009 är egenvårdsförsäljning på annat ställe än apotek tillåten. Målet med reformen är att öka tillgängligheten till egenvårdsläkemedel för konsumenter, göra det enklare att köpa vanliga

¹⁰ Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, *Det svenska periodens vara-systemet*, 2016; Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, *Internationell prisjämförelse 2024*, 2024

¹¹ Socialstyrelsen, *Diagnostik och läkemedelsbehandling vid adhd*, 2023

¹² Dagens medicin, 2025-03-18 [2025-07-04]; Läkartidningen, 2025-03 [2025-07-04]; Skaraborgs allehanda, 2025-05-31, [2025-07-04]; Svenska dagbladet, 2025-05-25, [2025-07-04]; SVT nyheter, 2025-06-04, [2025-07-04]

¹³ Socialdepartementet, Uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att kartlägga och analysera risker och nyttor med viss vård, S2025/00254

receptfria läkemedel samt skapa ökad konkurrens och därmed pressa priserna.¹⁴ Målet har till stor del uppnåtts, vilket framgår av Statskontorets uppföljning av reformen.¹⁵ Under 2024 såldes egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek för en miljard kronor. Det motsvarar 16 procent av alla egenvårdsläkemedel. De mest sålda egenvårdsläkemedlen var läkemedel för nervsystemet eller andningsorganen – smärtstillande, medel vid nikotinberoende, avsvällande medel vid nässjukdomar, hostmedicin samt receptfria allergiläkemedel.

Andelen försäljning av egenvårdsläkemedel på annat ställe än apotek var högst i Värmland och lägst i Stockholm. Apotekshandeln på internet registreras ofta i Stockholm vilket påverkar andelen, men det är ändå tydligt att försäljning på annat ställe än apotek spelar en viktig roll på landsbygden.

Mer än hälften av försäljningsvärdet för rekvirerade läkemedel 2024 avsåg läkemedel mot tumörer och rubbningar i immunsystemet, vilka är förhållandevis dyra läkemedel. Sett till antal förpackningar var läkemedel för nervsystemet, det vill säga smärtstillande, vanligast.

De vanligaste läkemedlen som förskrivs till djur är antiparasitära och insektsdödande läkemedel samt läkemedel för rörelseapparaten. Lite drygt hälften av alla läkemedel till djur förskrivs till hundar. Ledsjukdomar är vanliga hos hundar. Inom Svenska kennelklubbens hälsoprogram görs röntgenkontroll av leder och rygg för ett antal hundraser som ett av flera avelsverktyg i syfte att minska problemen.¹⁶

Den svenska läkemedelsmarknaden är i ständig utveckling. E-hälsomyndigheten fortsätter att utveckla sin statistik och analyser av sektorn, vilket kommer att visas i kommande årsrapporter över detaljhandeln med läkemedel.

¹⁴ Proposition 2008/09:190

¹⁵ Statskontoret, *En omreglerad apoteksmarknad*, 2013:7

¹⁶ Svenska Kennelklubben, Leder, [2025-07-04]

Referenser

Dagens medicin, 2025-03-18, [Ministern: Företagen säljer diagnos mot betalning.](#) [hämtad 2025-07-04]

E-hälsomyndigheten, Läkemedelsprisindex,
<https://www.ehalsomyndigheten.se/yrkesverksam/statistik-och-lakemedelsforsaljning/oppna-data/lakemedelsprisindex/>
[hämtad 2025-10-20]

E-hälsomyndighetens statistikdatabas,
<https://statistik.ehalsomyndigheten.se/pxweb/sv/> [hämtad 2025-08-14]

Förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten

Läkartidningen, 2025-03, [»Diagnoser säljs mot betalning« – Forssmed utlovar ADHD-granskning](#) [hämtad 2025-07-04]

Läkemedelsverket, Nationell läkemedelsstrategi, NLS,
<https://www.lakemedelsverket.se/sv/nationell-lakemedelsstrategi-nls>
[hämtad 2025-09-11]

Läkemedelsverket, Utbytbara läkemedel,
<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/utbytbara-lakemedel> [hämtad 2025-08-11]

Norwegian Institute of Public Health, ATC/DDD Index,
https://atcddd.fhi.no/atc_ddd_index/ [hämtad 2025-06-27]

OECD, OECD Health Statistics
<https://www.oecd.org/en/data/datasets/oecd-health-statistics.html> [hämtad 2025-06-27]

Proposition 2008/09:190 *Handel med vissa receptfria läkemedel*

Regeringskansliet, Socialdepartementet. *Nationell läkemedelsstrategi 2024–2026*. 2024.

Skaraborgs allehanda, 2025-05-31, [Stoppa försäljningen av ADHD-diagnoser.](#) [hämtad 2025-07-04]

Socialdepartementet, *Uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att kartlägga och analysera risker och nyttor med viss vård*, S2025/00254

Socialstyrelsen, *Diagnostik och läkemedelsbehandling vid adhd – Förekomst, trend och könsskillnader*, 2023

Socialstyrelsen, Statistik, <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/> [hämtad 2025-07-03]

Statskontoret, *En omreglerad apoteksmarknad Slutrapport*, 2013:7

Svenska dagbladet, 2025-05-25, [*Sätter adhd-diagnos – utan att träffa barnen.*](#) [hämtad 2025-07-04]

Svenska Kennelklubben, Leder, <https://www.skk.se/uppfodning/halsa/leder/> [hämtad 2025-07-04]

SVT nyheter, 2025-06-04, [*De betalade nästan 30 000 för sin adhd-diagnos.*](#) [hämtad 2025-07-04]

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, *Det svenska periodens vara-systemet*, 2016

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, *Internationell prisjämförelse 2024*, 2024

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Pris och subvention av läkemedel, <https://www.tlv.se/lakemedelsforetag/pris-och-subvention-av-lakemedel.html#:~:text=F%C3%B6r%20att%20ett%20l%C3%A4kemedel%20ska,N%C3%A4r%20f%C3%B6r%20l%C3%A4kemedelsf%C3%B6rm%C3%A5ner%20%C2%20f%C3%A4ttas%20besluten>. [hämtad 2025-08-11]

WHO, Anatomical Therapeutic Chemical (ATC) Classification, <https://www.who.int/tools/atc-ddd-toolkit/atc-classification> [hämtad 2025-06-27]

Bilaga 1 – Begrepp

ATC: Anatomical Therapeutic Chemical Classification, system för klassificering av läkemedel fastställt av WHO.¹⁷

AUP: Apotekets utförsäljningspris, det pris i svenska kronor varan sålts för på apotek eller annat försäljningsställe.

Beredning: Läkemedel som tillverkas av apotek efter beställning från förskrivare om godkända läkemedel inte kan användas. Även kallat extemporeläkemedel.

Byte apotek: Utbyte (generisk substitution) innebär att apoteken erbjuder patienten ett terapeutiskt likvärdigt läkemedel, generika, med lägre pris (periodens vara) istället för det förskrivna läkemedlet.

Byte nekat: En förskrivare kan ange att ett recept inte ska omfattas av de obligatoriska reglerna om generisk substitution på apotek om det finns medicinska skäl för detta. Apoteken kan neka utbyte av tekniska skäl, t ex att det inte finns lämpliga utbytbara förpackningstyper. Patienter kan alltid neka utbyte, dock täcks en eventuell merkostnad inte av läkemedelsförmånen.

Definierad dygnsdos (DDD)¹⁸: Av WHO fastställd genomsnittlig dygnsdos då läkemedlet används av en vuxen vid det huvudsakliga symtomet, sjukdomstillståndet eller liknande för vilket läkemedlet används. Ofta används även begreppet DDD/TIN, definierad dygnsdos per tusen invånare. För vissa läkemedel som salvor, krämer och cytostatika saknas DDD då det är svårt att ange vad en normal dygnsdos är.

Dosdispenserade läkemedel: Förskrivna läkemedel som tagits ur sin originalförpackning och förpackats per doseringstillfälle för enskild patient. Dosdispenserade läkemedel expedieras oftare än andra läkemedel, vilket måste beaktas för statistik över antal varurader.

Dosexpeditioner: Antal försäljningstransaktioner för en enskild läkemedelsartikel som distribuerats via dosdispensering.

Egenavgift: Den del av läkemedelskostnaden som inte täckts av läkemedelsförmånen för förskrivna läkemedel inom läkemedelsförmånen.

¹⁷ WHO, Anatomical Therapeutic Chemical (ATC) Classification, [hämtad 2025-06-27]

¹⁸ Norwegian Institute of Public Health, ATC/DDD Index, [hämtad 2025-06-27]

Egenvård: Försäljning av receptfria läkemedel till privatperson på apotek eller annat ställe än apotek där uppgift om kund inte registreras.

Förmånstyp: Anger om varan sålts och förskrivits inom eller utanför läkemedelsförmånen.

Förskrivna läkemedel: Försäljning som baseras på ett recept (elektroniska recept, dosrecept samt traditionella receptblanketter på papper). Kan omfatta såväl receptfria- som receptbelagda läkemedel.

Generika/Generiska läkemedel: Ett generiskt läkemedel innehåller samma verksamma ämnen och i samma mängd som ett originalläkemedel men det säljs under ett annat namn. Ofta har ett generiskt läkemedel ett lägre pris än originalläkemedlet. Apoteken är enligt lag skyldiga att vid expediering erbjuda byte från det läkemedel som står på receptet till ett medicinskt likvärdigt läkemedel som har lägst pris och är tillgängligt. Det generiska utbytet på apotek infördes för att läkemedel inte ska kosta mer än nödvändigt och samhällets resurser användas på bästa sätt.

Lagerberedning: Läkemedel utan försäljningstillstånd i Sverige som ändå säljs i sådana volymer att serietillverkning (extempore) medgivits.

Licensläkemedel: Läkemedel som saknar försäljningstillstånd i Sverige där Läkemedelsverket utfärdat en dispens (licens) för försäljning i ett enskilt fall.

Läkemedelsförmån: Ersättning enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner med mera. I läkemedelsförmånen ingår, förutom läkemedel, även vissa läkemedelsrelaterade förbrukningsartiklar samt vissa livsmedel för särskilda näringsändamål hos barn under 16 år.

Merkostnad: Den del av läkemedelskostnaden för förskrivna läkemedel som uppstår då patienten väljer att inte acceptera ett generiskt utbyte på apotek. Betalas av patienten själv, och är inte förmånsgrundande.

Narkotika: Läkemedel som omfattas av Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika, klass I-V.

Parallellhandel: Parallellimport och parallelldistribution. Parallellimport omfattar läkemedel som är nationellt godkända av läkemedelsverket. Parallelldistribution omfattar läkemedel godkända av Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA).

Period: Period för avhämtningsdatum, det vill säga när kunden hämtat ut sitt läkemedel.

Region: Geografisk indelning varierar beroende av försäljningssätt:

- Förskrivning: den region där patienten som hämtat ut läkemedlet är folkbokförd.
- Rekvisition: expeditionsställets (apotekets) eller sjukhusets geografiska placering beroende på om rekvisitionen avser öppenvård eller slutenvård.
- Egenvård: expeditionsställets geografiska placering.

Rekvisition: Försäljning till vårdinrättning i öppenvård eller slutenvård, eller annan kund som inte är enskild person.

Särskilt läkemedel: Läkemedel där risken för missbruk och receptförfalskning bedömts vara högre (till exempel narkotika, tillväxthormon, anabola steroider). Läkemedelsverket föreskriver om vad som räknas som särskilda läkemedel.